

GENERAL MACKENSEN JE DOBIL OJAČENJA. RUSIJA SE PRIPRAVLJA NA NOVO VOJNO.

POLOŽAJ NA VZHDNEM BOJIŠČU JE NEIZPREMENJEN. — RUSIJA JE ZAČELA UTRJEVATI SVOJE MEJE PROTI RUMUNSKI. — AVSTRIJA JE OBLJUBILA RUMUNSKI BESARABIJO. — BIVŠI BOLGARSKI NOTRANJI MINISTER OBSOJEN NA SMRT. — TURČIJA NE BO MOGLA VEČ DOLGO VZDRŽATI. — TURŠKI JUSTIČNI MINISTER JE POTOVAL SKOZI SOFIJO. — POROČILO, DA JE SKLENILA SRBIJA Z AVSTRIJO SEPARATEN MIR, SE DEMENTIRA.

Položaj na vzhodnem bojišču.
London, Anglija, 13. julija. — Tukajšnjemu časopisu "Times" so sporočili iz Petrograda: Poročilo, da se je umaknila armada nemškega generala Mackensa fronte, ki leži zapadno od Varsave, ni resnično. Iz zanesljivega vira se je doznalo, da je dobila armada precejšnja ojačenja, ter da bo v najkrajšem času stopila v ofenzivo. Rusi so vpriporili par izpadov iz Osovea, toda tega skoraj ni bilo treba storiti, ker se trdnjave fakično ne oblega.

Položaj neizpremenjen.
Berlin, Nemčija, 13. julija. — Nemški veliki generalni štab poroča: Na vzhodnem in na jugovzhodnem bojišču je položaj neizpremenjen.

Dunaj, Avstrija, 13. julija. — Danes je bilo sledeče uradno razglašeno: Splošna situacija na ruskem bojišču se ni zadnje dni čisto nič izpremenila.

Mir pred viharjem.
London, Anglija, 13. julija. — Vojaški strokovnjaki so mnenja, da se bo v kratkem začela na vzhodnem bojišču vroča bitka, na katero se nasproti kar za par tednov pripravljata. Ruske čete so deloma v ofenzivi, deloma v defenzivi.

V dolini reke Skrode so se vršili manjši artilerijski spopadi. — Na drugih frontah se ni ničesar posebnega pripetilo.

Izpred Dardanel.
Berlin, Nemčija, 13. julija. — Generalni štab turške armade naznana: Pri Avi Burnu se vrše neprestano artilerijski spopadi. Neka sovratiška križarka je obstreljevala naše desno krilo, toda naše baterije so jo prisilile, da se je umaknila. Anatolske baterije so uspešno bombardirale sovratiške zakope.

Pariz, Francija, 13. julija. — Atenski dopisnik nekega tukajšnjega časopisa zatrjuje, da se je po vročem boju pomaknilo desno krilo zavezniške armade za 200 čevljev naprej. Angleško brodovje uspešno operira ob maloazijski obali.

Sueški prekop zaprt.
London, Anglija, 13. julija. — Veliko senzacijo je povzročila tukajšnja vest, da se je Trkom posrečilo zapreti Sueški prekop. Poročilo je le malo vrjetno in še ni potrjeno.

Najnovejša poročila.
London, Anglija, 13. julija. — Neki tukajšnji brzojavni agenturi so sporočili, da se je peljal turški justični minister v spremstvu par drugih delegatov skozi Bukarešt in Sofijo. Kam je delagacija namenjena, ni nikomur znano.

Reuterjeva pisarna je dobila iz zanesljivega vira vest, da so odpotovali vsi nemški častniki iz Sirije v svojo domovino. Vojski so odpovedali nemškim častnikom pokorščino. V nekaterih mestih je izbruhnila ustaja. Turčija ne more več nadaljevati z vojno. Vdrži se lahko kvečjem se par tednov, potem bo pa prisiljena skleniti mir.

Rusija proti Rumunski.
Berlin, Nemčija, 13. julija. — Dopisnik "Berliner Tageblatt" je poslal iz Černovic sledečo brzojavko: Rusi so začeli utrjevati svojo mejo proti Rumunski. Na tisoče vojakov koplje strelne jarko in dela žičnate ograje. Delo hitro napreduje.

Ruska Besarabija leži ob vzhodni meji Rumunske. Avstrija je baje obljubila zavzeti Besarabijo in jo izročiti Rumunski v slučaju, da bi stopila Rumunski na njeno stran. Rusija je že takoj v začetku vojne ponujala Rumunski Bukovino, če bi napovedala Avstriji vojno.

Vojna v zraku. 10,000 aeroplanov.

Angleži so pričeli agitirati, da bi se zgradilo 10,000 aeroplanov ter razdeljalo nemške naprave.

CILJ AEROPLANOV.

S pomočjo teh številnih aeroplanov se hoče razdeljati mostove preko Rena in Kruppove naprave.

London, Anglija, 13. julija. — Tukaj se je pričelo gibanje, koje ga cilj je ustanovitev zrakoplovne ministristva, Nemce naj bi se premagalo z uporabo številnih aeroplanov. Na čelu celega gibanja stoji L. Blin Desbleds, učitelj zrakoplovstva v kraljevi vojaški akademiji v Woolwich. Njegove ideje podpira veliko zrakoplovcev in izvedencev.

Voditelji gibanja priporočajo zgradbo 10,000 aeroplanov, kojih naloga bi bila obsipati z bombami nemške tovarne za municije in dovozne poti za nemške čete. V pozivu, izdanem v ta namen, se glasi: "Razdenite mostove preko Rena z dnevnimi napadi iz zraka in končana bo vojna v zakopih v Parizu. Poslajte tisoč aeroplanov s požigalnimi bombami proti Kruppovim napravam in nemška armada je brez pomoči."

Zavarovanje proti napadom iz zraka.

Angleška vlada je izdelala načrt za zavarovanje proti napadom iz zraka ter ga hoče izvesti skupno z družbami za zavarovanje proti požaru. Pristojbine ostanejo v vseh distriktih iste.

Poslanska zbornica se zahvaljuje Bothi.

Na predlog ministrskega predsednika Asquitha je izrekla poslanska zbornica generalu Bothi ter četam Južno-afriške Unije svojo zahvalo za uspešno dovršeno ekspedicio proti nemški zapadni Afriki.

Pričetek žetve v Nemčiji.

Berlin, Nemčija, 13. julija. — V zapadnih in centralnih ozemljih cesarstva se je že pričelo z žetvijo in poročila iz Kelmorajna pravijo, da je pričakovati posebno dobre letine glade rži, ovsa in pšenice. Tudi sladka pesa je baje boljše obrodila kot druga leta in tudi sadja bo obilo.

Dva ribiška parnika potopljena.
Lowestoft, Anglija, 13. julija. — Nemški podmorski čolni so potopili večerj ribiška parnika "Merlin" in "Emerald", kojih posadki sta se danes tu izkrcali.

Generalna stavka.

Če ne bodo dobili izdelovalci hlač boljše plače, bo zastavkalo kakih 250,000 krojačev.

Amalgamated Clothing Workers of America, ki je uprizorila stavko izdelovalcev hlač v New Yorku, namerava proklamirati generalno stavko. Če družbe ne bodo ugodile zahtevam stavkajočih, bo zastavkalo kakih 250,000 krojačev. V New Yorku se je vršilo že več zborovanj, na katerih so se razvočilo zelo zavzemali za stavko. Če bo napovedana generalna stavka, bo samo v Newarku, N. J. zastavkalo 6000 krojačev. Organizatorji zatrjujejo, da so zastavkali vsi izdelovalci hlač, dočim pravijo zastopniki raznih tovarn, da se obratuje s polno paro, ter da se stavke sploh ne obćuti.

Tovarnarji dolže uničje, da je prekušila pogodbo, češ, da ni imela niti najmanjšega povišja napovedati stavke. Organizatorji izjavljajo, da je bil ta korak popolnoma upravičen, ker so izdelovalci hlač zaslužili pred enim letom 40 \$30 na teden, dočim znaša njihov zaslužek sedaj komaj 10 do 15 \$.

Z avtoritativne strani se je danes zagotovilo, da ni prišel predsednik še do nobenega definitivnega sklepa.

Z zapadnih bojišč. Nemci napredujejo.

Zavzeli so francoske postojanke južno od Souchez, za katere so se že dolgo vršili boji.

NOVA OFENZIVA.

Armada nemškega prestolonaslednika je vpriporila v Argonih velik naskok, a bila vržena nazaj.

Berlin, Nemčija, 13. julija. — V današnjem oficijelnem poročilu glede situacije v Franciji se glasi: "Odbilo se je neki naskok Francozov, ki so bili oboroženi z ročnimi granatami, na eukrarno v Souchez. V zvezi z zavzetjem pokopališča smo pomaknili svoje črte za 600 metrov naprej preko pokopališča in istotako smo zavzeli gostilno "Cabaret Rouge" na cesti, vodeči preko Arras. Med rekama Maas in Mosel je bila francoska artilerija kaj aktivna. Francozi so naskočili tekom večera naše postojanke in tekom noči še štirikrat. Vsi ti naskoki so se izjalovili ter so imeli Francozi velike izgube."

Parisko poročilo.

Pariz, Francija, 13. julija. — V današnjem popoldanskem poročilu francoskega vojnega ministristva se glasi, da se je odbilo nemške naskoke na "Labirint". Nemci so imeli velike izgube ter se jih je vrglo nazaj na njih prvotne pozicije.

V gozdovih Apremont in Le Pretre so se vršila obstreljevanja in boji z ročnimi granatami. V Vogezi so odbili Francozi neki naskok Nemcev na levi breg reke Fecht, pri Condernach.

Brodovje 35 aeroplanov je obstreljevalo od Nemcev zgrajeno strategično železniško postajo v Vigneulles-les-Hattonchattel. Postaja služi kot municijski depot za čete pri Calonne in v gozdu Apremont. Letalci so vrgli 171 bomb, kojih vsaka je težka po 90 kilogramov in izbruhnilo je več požarov. Vsi aeroplani so se vrnili nepoškodovani, dasiravno so bili izpostavljeni ostremu ognju iz nemških baterij.

V večernem poročilu se glasi, da je pričela armada nemškega prestolonaslednika v Argonih z ofenzivo, in sicer od ceste Binerville pa do Haute Chevauchens. Po ostrem obstreljevanju, pri katerem se je uporabljalo dušeče bombe, so vpriporili Nemci naskok. Francoske linije so bile za trenutek potisnjene nazaj, vendar pa so energični protinaskoki ustavili nadaljnje prodiranje Nemcev in končno se jih je vrglo nazaj.

Nemška ofenziva v okolici Verduna.

Pariz, Francija, 13. julija. — Francoski vojaški izvedenci pravijo, da je sicer obžalovano izgubo pokopališča in sosednih zakopov pri Souchez, da pa vsled tega ne bodo trpele glavne utrdbe v dotični okolici. Ta izguba pa tvori svarilo, katero se ne sme pozabiti. Najbrž so napeli Nemci vse sile, da zavzamejo francosko trdnjavo Verdun. Redni naskoki v Woivre distriktu imajo namen spraviti tam v pozicije baterije, s katerimi bi se lahko obstreljevalo utrdbe in mesto samo.

V nekem današnjem oficijelnem poročilu se glasi, da so Nemci od 27. junija naprej sistematično obstreljevali mesto Arras, in sicer s topovi različnega kalibra.

Canada obljubila pomoč.

London, Anglija, 13. julija. — Ob priliki nekega banketa je izjavil canadski ministrski predsednik, sir Borden, da je Canada pripravljena stati na strani Anglije in naj traja vojna še toliko časa.

Predsednik sladkornega trusta.

Na zborovanju ravnateljcev American Sugar Refining Company je bil izvoljen Earl D. Bapst za predsednika sladkornega trusta. Prej je bil podpredsednik National Biscuit Company.

Italijanom manjka že sedaj municije.

V vseh tvornicah, privatnih in državnih, se bo pričelo izdelovati municije in orožje.

Z BOJIŠČ.

Italijanska konjenica je baje prodira do razdalje treh milj od Trsta, a se umaknila.

Rim, Italija, 13. julija. — Vprašanje dobave municije je eno najbolj pglavntnih in vladne in privatne tvornice teknujejo v produkciji orožja in municije, katero se potrebuje na fronti.

Italija je imela deset mesecev časa, da se pripravi na vojno, a komaj sta potekla dva meseca po napovedi vojne in že uvidi vlada potrebo, da se pospeši izdelovanje municije in sicer raditega, ker se je porabilo že velikanske množine. (A brez vsakega uspeha! Opom. ured.).

Vse tvornice, velike in male, se je na hitro preuredilo ter se bo izdelovalo sedaj v njih municije.

Na koroški fronti.

Rim, Italija, 13. julija. — Potem ko so odbile številne naskoke Avstrijcev na koroški fronti, so pričele italijanske čete z ofenzivo ter zadale Avstrijcem velik udarec (?).

Prvo uspešno prodiranje Italijanov je bilo na višinah ob Val Piccolo in na južnem bregu hudournika Anger. Oster naskok Italijanov je tako presenetil Avstrijce, da so se umaknili iz pozicij, a v sled razdeljali zakope.

Vsled zadnjih uspehov se je Avstrijce popolnoma pregnalo z levega obronka Monte Croce, ki so bili prisiljeni zapustiti večino pozicij na višini Ploeken.

London, Anglija, 13. julija. — Italijani se bližajo Trstu. V neki brzojavki iz Ljubljane se glasi, da je vpriporil oddelek italijanske kavalerije drzen pohod, pri katerem je dospel do razdalje treh milj od mesta, a se nato umaknil nazaj.

Odbilo se je poskus Avstrijcev, da udrejo pri Kreuzberg v italijansko zemljo. Avstrijci so bili uspešni v Kellerwald ter vrgli Italijane nazaj. Pri Grgann so hoteli Avstrijci pognati Italijane v Sočo, a niso imeli pri tem uspeha.

Iztočno od Trčica se vrše vsaki dan ostri boji.

V oficijelnem poročilu z Dunaja se glasi:

"Na fronti ob obali so se vršili večerj na različnih točkah ostri artilerijski boji. V bližini Redipungla se je odbilo naskok več italijanskih polkov.

Na Karnski in tirolski fronti je položaj neizpremenjen."

Italija zlorablja zastave.

Washington, D. C., 13. julija. — Avstro-ogrsko poslanstvo je izdalo danes sledečo brzojavko, katero je dobilo od avstrijskega zunanjega urada na Dunaju:

"Krog prvega julija je zapazila neka grška bojna ladija pri otoku Taros neki majhen parnik, ki je imel razvito grško zastavo. Ker pa se je parnik slumljivo vedel, se ga je ustavilo. Za slepilo je imel naveden tovar sena, pod katerim pa je bil skrit bencin. Ljudje na parniku so izjavili, da pripadajo italijanski mornarici ter so nato razobesili italijansko bojno zastavo mesto grške, katere so se posluževali preje.

S tem se je hotelo slepiti avstrijce in nemške podmorske čolne."

Požar na bojni ladiji "New Jersey".

Boston, Mass., 13. julija. — V sprednjem delu bojne ladije "New Jersey", le nekako deset čevljev od mesta, kjer leži 9000 funtov smodnika, je izbruhnil danes požar, katerega je pa močito hitro pogasil. Bojna ladija leži v suhem doku v Charlestown Navy Yard ter je nastal ogenj najbrž vsled kratkega stika. Takoj po razkritju požara se je prerezalo žice ter stavilo smodnišnico pod vodo.

Garranza je odredil splošno amnestijo.

Villa bo prepustil vrhovno poveljstvo nad konvenčno armado svojemu generalu Roblesu.

Z A P A T A.

Prebivalstvu v glavnem mestu Mehike primanjkuje vode. — General Robles je Carranzov prijatelj.

Washington, D. C., 13. julija. — Brazilski poslanik v glavnem mestu Mehike, je sporočil državnemu departamentu, da je zaviadal v mestu mir. General Carranza je proklamiral amnestijo, kar je vsakakor znamenje.

Prebivalec primanjkuje vode, ker vodovod še vedno ni popravljen. Ljudem bi se zelo pomagalo, če bi jim poslala ameriška družba Rdečega križa že vsaj 10,000 bušljev koruze. Brzojavna in železniška zveza je zopet urejena. Vlaki vozijo redno med glavnim mestom in Vera Cruzom.

El Paso, Tex., 13. julija. — Iz zanesljivega vira se je doznalo, da namerava prepustiti general Villa vrhovno poveljstvo konvenčne armade generalu Roblesu. Robles je bil svoj čas vojni tajnik proviziornega predsednika Gutierrez. V slučaju, da bi se to res zgodilo, bi kmalo nastal v Mehiki mir, ker je Robles baje dober prijatelj generala Carranze. Villa se bo začel kmalo posvetovati potom Roblesa z generalom Obregonom.

El Paso, Tex., 13. julija. — Kar se tiče Zapate, prevladuje mnenje, da je popolnoma poražen ter da se nikdar ne bo mogel povspeti na tako stališče kot ga je vzel prej, ko je bil še poveljnik glavnega mesta. Municija mu je popolnoma pošla in tudi vojaki so ga že jeli zapuščati.

Armada generala Ville je baje zavzela mesto Queretaro.

Washington, D. C., 13. julija. — Iz Galvestona, Tex., naznanjajo, da so Zapatovi vojski usarili Svčarja Iadiana de la Traza. V njegovo hišo so vdrlj vojski in so hoteli posiliti njegove tri hčerke. Otroke je branil toliko časa, dokler ga ni zadela smrtonosna krogla.

Draga volna.

Parkersburg, W. Va., 13. julija. Volna ni bila še nikdar tako draga kakor je sedaj. Ponekod se je prodajala po 35 centov funt. V Jackson Coney stane funt volne od 30 do 35 centov. — Prodajalci pravijo, da bo še veliko dražja.

Obdolžena veleizdaje.

Vancouver, B. C., 13. julija. — Dva tukajšnja farmerja, Ernst Hamel in David Kitzel, sta bila aretirana vsled obdolžbe veleizdaje. Oba sta nemškega pokolenja, a živita že preko 30 let v Canadi. Dolži se ju, da sta pripomogla dvema Nemcem pobegniti preko meje British Columbijske v Združene države, odkoder se je imenovala baje posrečilo priti v Nemčijo.

Prestopek, ako se ga okrepi z dokazi, se lahko kaznuje s smrtjo.

Jeklarska industrija cvete.

Pittsburgh, Pa., 13. julija. — Pittsburska industrija ni bila že dolgo časa tako zaposlena kot je sedaj in v vseh jeklarnah se obratuje sedaj v polnem obsegu.

United States Steel Corporation je večerj objavila, da bo pričela v vseh svojih napravah s polnim obratovanjem. Prodaja za eksport ni bila še nikdar tako velika kot je sedaj ter znaša 40 odstotkov skupnih naročil. Naročila se tikajo skoro izključno vojnega materijala.

ČLANOM J. S. K. J.

V zadnjem poročilu nadzornega odbora je bilo poročano, da se sestanejo nadzorniki "12. julija." Nadzorniki se sestanejo 20. JULIJA, kar naj blagovolijo društva upoštevati.

MIHAEL ZUNICH, preds. nadz. odbora.

Poostritev konflikta.

Stavkujočim premogarjem v južnem Walesu preti angleška vlada z določbami vojnega prava.

London, Anglija, 13. julija. — V poslanski zbornici je objavil danes Walter Runciman, predsednik obrtne zbornice, da je sklenila vlada uporabiti vojno minucijsko postavo tudi proti stavkujočim premogarjem v južnem Walesu. Stavka baje ogroža transport in izdelovanje vojnega materijala.

Objavilo se je danes proklamacija vlade, v kateri se označuje vdeležbo pri kaki premogarski stavki kot prestopek.

Cardiff, Anglija, 13. julija. — Na posebnem posvetovanju Miners Federation iz južnega Walesa so sprejeli delegati po daljši debati resolucijo, v kateri se izjavlja, da bodo pričeli premogari v četrtke s stavko, še posestniki rogov dotedaj ne privolijo v zahtev delavcev za uvedbo nove plačilne lestvice. Izvedba tega sklepa, katerega se je storilo proti volji voditeljev, bi se tikala 42 tisoč premogarjev. Uradniki organizacije so obljubili municijskemu ministru, da se ne bo vršila v rovih nobena stavka in vlada zahteva sedaj od delavskih voditeljev, da drže besedo. V nasprotnem slučaju bi uporabila vlada municijsko postavo, vsled česar bi bili delavci prisiljeni pokoriti se sklepu razsodišča, ali bi pa moral plačati vsak stavkar dnevno \$15.

Debata v zbornici lordov.

London, Anglija, 13. julija. — Marki Landsdowne je rekel danes v zbornici lordov, da ne pomeni registracijska postava takojšnje uvedbe prisilne vojaške službe, ker bi bilo treba posebne zakonodaje, predno bi se moglo začeti s takim korakom.

Umor in samomor.

Ossining, N. Y., 13. julija. — Zamorec James Stevenson je prerazal danes svoji ženi z britvijo vrat, izpil nato steklenico žganja, potem je pa šel na prag in si v navzočnosti par sto oseb prerezal od ušesa da ušesa vrat. Ko je dospela ambulanca, je bil zamorec že mrtev. Kaj ga je gnalo v smrt, ni nikomur znano.

Pozor, pošiljatelji denarja!

Denarne pošiljate v Avstrijo bodemo sprejemali kljub vojni s Italijo, pošta gre nemotljivo preko HOLANDIJE in SKANDINAVIJE.

Dobili smo brzojavno poročilo, da se denarne pošiljate kakor tudi pisma ne morejo več izročati naslovniku v južnih Tirolah, na Gorškem, Primorskem, za TRST, ISTRO in DALMACIJO. — Za KRANJSKO, spodnji ŠTAJER in druge notranje kraje pa posluje pošta kakor prej.

Od tukaj se vojakom ne more denarja pošiljati, ker jih vedno prestavljajo, lahko pa se pošlje sorodnikom ali znanecm, ki ga od tam pošljajo vojaku, ako vedo za njegov naslov.

Denar nam pošljite po "Domestic Postal Money Order", ter priložite natančni Vaš naslov in one osebe, kateri se ima izplačati.

Cene:			
K	\$	K	\$
5....	.80	120....	19.20
10....	1.60	130....	20.80
15....	2.40	140....	22.40
20....	3.20	150....	24.00
25....	4.00	160....	25.60
30....	4.80	170....	27.20
35....	5.60	180....	28.80
40....	6.40	190....	30.40
45....	7.20	200....	32.00
50....	8.00	250....	40.00
55....	8.80	300....	48.00
60....	9.60	350....	56.00
65....	10.40	400....	64.00
70....	11.20	450....	72.00
75....	12.00	500....	80.00
80....	12.80	600....	96.00
85....	13.60	700....	112.00
90....	14.40	800....	128.00
95....	15.20	900....	144.00
100....	16.00	1000....	160.00

Ker se cene sedaj jako spreminjajo, naj rojaki vedno gledajo na naš oglas.

TVRDKA FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Slovenic Daily.)
Owned and published by the
Slovenic Publishing Co.
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President.
LOUIS BENEDIK, Treasurer.
Place of Business of the corporation and
addresses of above officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Man-
hattan, New York City, N. Y.

Ka v leto velja list za Ameriko in
Canada \$3.00
pol leta 1.50
leto za mesto New York 4.00
leto za mesto New York 2.00
Kvropo za vse leto 4.50
pol leta 2.50
četrtletno 1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan
izvenredno nedel in praznikov.
"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
issued every day except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

Advertisements on agreement.
Dopis brez podpis in oobrobiti se ne
pribojujejo.
Dopis naj se blagovito pošilja po
Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov pro-
simo, da se nam tudi prejane
kavališče naznani, da hitreje
najdemo naslovika.

Dopisom in pošiljankam naredite ta
naslov:
"GLAS NARODA"
22 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4987 Cortlandt.

AMERICAN ASSOCIATION OF
FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

Konec nemškega prodi-
ranja.

Z Dunaja je prišlo poročilo, da
je galicijska kampanja končana. Se-
daj je čas, da se premotri to dru-
go veliko kampanjo sedanje voj-
ne. Prva je bila prodiranje za-
veznikov pri Marne.

Glede vsake teh operacij je tre-
ba priznati, da niso iskali Av-
strije in Nemci le lokalnih uspe-
hov ter osvojitve toliko in toliko
ozemlja. Iskali so uspeha, vendar
katerega bi bil eden nasprotni-
kov stavljen izven boja, če ne za
vedno, pa vsaj za par mesecev.

V obeh slučajih je bilo to mogoče
doseči le z uničenjem glavne sile
nasprotnika.

Obs operaciji sta se tudi otvo-
rili na isti način. Zapadno od Na-
murja so bile francosko-angleške
čete poražene in prisiljene bežati.

Isto se je zgodilo ob Dunaju v
prvih dneh maja meseca. Po tem
prvem porazu je bil beg Rusov
istotako zvezan z velikimi žrtva-
mi in možnost popolnega poraza
je bila z vsakim dnem večja.

Na iztoku kot na zapadu je o-
paziti isto stvar. Ruske armade
niso bile uničene kot niso bile
francosko-angleške. Reorganizira-
je so se v ozadju, a niso bile v
stanu držati Przemysl in pozneje
Lvov.

Pri tem pa je bilo opaziti, da
je postajal ruski odpor vedno
močnejši, mesto slabši, kot se je
pričakovalo. Prav kot so držale
francoske armade. Vogeze, so vsi
žali Rusi črto ob Dnjestrju in vsi
napori Nemcev in Avstrijecev so
ostali brezuspešni.

Sedaj, po šestih mesecih, pa
naznanja Dunaj, da je galicijska
kampanja končana. Nahaja se pa
v resnici na istem stališču kot je
bilo ono francoske armade, pred-
no se je bilo bitko ob reki Marne.

Od Varšave do Pinska je dospela
ruska fronta do skrajne točke
umikanja in morda do glavnega
sistema ruske obrambe.

Iz izjave Avstrije je razvidno,
da so visoki vojaški krogi v Av-
striji in Nemčiji popolnoma opu-
stili misel, da bi mogli doseči od-
ločitev v bitki. Ruske armade se
ni uničilo ter je malo upanja, da
bi se jo sploh kedaj.

Vsled tega je jasno, da se je
druga velika nemška kampanja
izjalovila kot se je prva. Nemci
in Avstrije so imeli uspehe s
tem, da so osvojili ozemlje, ki pa
ni bilo rusko, temveč avstrijsko.

Ujelo se je veliko ruskih vojakov
terpreprečilo vsako nevarnost ru-
ske invazije v Ogrsko. Vse to pa
je zgolj defenzivnega značaja in
glavna sila ruske armade je o-
stala nedotaknjena.

Ruska armada se nahaja sedaj
na isti črti, kamor jo je postavilo
rusko armadno vodstvo pred pri-
četkom vojne. Niti ena utrdba
celem obrambnem sistemu ni še
padla. Ozemlje v zapadni Poljski
je bilo težko braniti ter se ga je
opustilo.

Kampanja v Galiciji je bila
vpriporočena z velikim aparatom
ter je podaljšala vojno za naj-
manj eno leto. Navdala je Av-
strijo z novim pogumom in izvo-
jevalo se je slavne zmage. Kon-
čala se je z nič.

Če odidejo nemško-avstrijske
čete na zapad, bodo Rusi takoj
zopet v Galiciji.

Dopisi.

Cleveland, Ohio. — Nimam na-
vade pisati dopisov, ker je poro-
čevalcev iz te nasebine takoli-
tako dovolj. Posebno delavske
razmere poročevalci kaj radi opi-
sujejo, ker jih je lahko opisati z
dvema besedama: slabe so, straš-
no slabe. — Pred kratkim je u-
mril tukaj nagle smrti naš rojak
Jože Jeraj. Kot marsikateri, je
tudi on odlašal od dne do dne in
ni hotel takoj stopiti v to ali ono
podporno društvo. Rojaki, to vam
je dober vzgled, da vsak dela na-
pačno, kdor ni član podpornega
društva. Ker pokojni ni zapustil
zadostnih sredstev, so dobrosrčni
rojaki darovali za pogreb. Na-
brali so precejšnjo svoto, tako da
je še 24 dolarjev in 40 centov
preostalo. To svoto bomo poslali
njegovi ženi in trem osirotelim
otrokom. Rojaki, ne ogibajte se
društev! Društva naj bodo vaša
prva skrb. — Anton Gubane.

Italija in načelo narodnosti

Ljubljanski "Slovenec" je pri-
občil sledeči članek:
Italija pravi, da je narodnost-
no načelo sveto in zato ga nihče
ne sme kršiti. V imenu narodnost-
nega načela se je Italija združila,
v imenu "narodnostnega načela"
sedaj Italija odreja svoje neod-
rešene; z eno besedo: italijan-
sko narodnostno načelo je tako
sveta stvar, da razum italijanskega
narodnostnega načela ni nič
svetega. Zato Italija v imenu na-
rodnostnega načela zahteva nem-
ška mesta Bozen, Meran, Brixen,
furlanski mosteci Tric in Gradi-
ško, slovensko Nabrežino in celo
slovensko Primorje, hrvaško
Dalmacijo, albansko Valono, gr-
ške otoke Dodekaneza in kos Ma-
le Azije, kjer prebivajo večinoma
Turki in deloma Grki.

Slovensko Primorje.

Veseli nas, da sedaj tudi nem-
ško časopisje tu in tam zapise, da
živimo ob morju Slovenci in Hr-
vati. Zlasti nemško časopisje iz
"rajha" je tukaj bolj odkrito in
jasno izpove, da so ti kraji naši,
od katerih Italija nima pravice. So
glasovi, ki jih navadno ni bilo
slišati in jih deloma tudi še ni
slišati. Toda, če celo Italija spo-
znava, da je na tej zemlji nekaj
živnega, kar se bo branilo do zad-
njega, potem bo to spoznal še kdo
drugi. Tudi naši severni bratje so
se začeli bolj pečati z nami. Raz-
umljivo! V boju z Italijo se re-
šuje vprašanje Avstrije kot vele-
sile in pa jugoslovanske vpraša-
nje. Ta stvar je dozorela in treba
jo je rešiti. Napravljala se je Ita-
lija, da reši to vprašanje. Mi smo
odklonili njeno "odrešenje". Re-
šitve bo iskati v drugem smislu.
Razvoj zadnjih desetletij je po-
kazal smer. Odlični poljski list
"Głos Narodu" piše v obširnem
članku: "Pomen italijanstva je
padel. Obliče Istre, Goriske,
Gradiške in celo Trsta se je v teh
časih znatno izpremenilo. Pred
30. leti so tamkaj poznali samo
italijansko zemljo in italijansko
življenje, poznali so samo Castel-
nuovo, Abbazia, Lussinpiccolo.
Danes pa vidiš na uradnih tablah
tudi zapisano Opatija, namesto
Castelnuovo Podgrad in poleg
Lussinpiccolo tudi Lošinjski mali.
Pa naj imajo mesta še danes ita-
lijansko obličje, obrežje ni ita-
lijansko, ampak slovensko, in sicer
na zapadu slovensko, na vzhodu
hrvaško ali celo srbohrvaško. Na
Goriškem je aradni jezik slo-
venski in italijanski, ravnotako
zakonodaja. Med 180.000 prebi-
valci Trsta je že danes 70.000 Slo-
vanov. V dveh predmestnih kuli-
jah imajo že danes Slovenci vsa
mesta za občinske volitve in v eni
štirih mestnih kurij, v četrti, so
bili Slovenci zadnjič v ožji volit-
vi. To vse dokazuje, da se sloven-
ski element množi in pa da tega
ozemlja ne smemo več smatrati
za italijansko. V Istri je že l. 1900
dognala uradna statistika, ki so
jo vodili Italijani sami, da je po-
leg 136,191 Italijanov, 47,717 Slo-
vencev in 143,057 Hrvatov. Kljub
vsem volilnim umetnostim, s ka-

terimi so hoteli zadovoljiti Ita-
liane, in kljub mogočnemu vplivu
irredente imajo Slovenci na Go-
riškem od 29 deželnozborskih
mandatov 14 in od 5 deželnoob-
borniških mest 2 in v Trstu od 80
vendarle že 12 mest. Slovenci in
Hrvati imajo že svoje gimnazije
in učiteljska in vse to so si pri-
borili v eni človeški dobi in proti
italijanski univerzi so se uspešno
uprli. Veliko zaslug za vse to ima
dne 24. maja umrli Matko Man-
dič, ki je kot duhovnik, profesor
naravoslovja, častnik, uradnik
in končno kot deželni in državni
poslanec zelo vneto deloval."

No, prav!

Humoreska s petimi prizori.
Spisal Rado Murnik.

OSEBE:

Ivan Jablanski, graščak.
Olga, njegova hči.
Dr. Milivoj Dolinar, notarski
kandidat, Jablanskega nečak.
Dr. Lavoslav Radnik, odvetni-
ški koncipient.
Sluga.

PRVI PRIZOR.

— Lavoslavova soba. —
Milivoj. Lavoslav.

Milivoj (s klobukom in palico).
Pomagaj mi, ljubi Lavoslav!
Lavoslav. Kje? Kaj? Kako?
Zakaj? (Mu ponudi stol).

Milivoj (sede, vzdihne).
Lavoslav. Ali si zopet žiriral
in ...

Milivoj. A, kaj neki še!

Lavoslav. Kaj pa ti je vendar,

Milivoj? (vzdihne).

Lavoslav. Vzdihuješ, samo vzdih-
uješ. Stoj! Pa menda vendar ni-
si —? (Si trka z desnico na

sree).

Milivoj (kima).

Lavoslav. Zaljubljen si, Mili-
voj?

Milivoj (kima močneje).

Lavoslav (začvižga presene-
čen). O je! Ti ubogi grešnik!

Katero pa ljubiš?

Milivoj. Svojo sestrnico.

Lavoslav (zaploska z rokama).

O-o-jej-jej! V svojo kuzino se

greš zaljubit! Bratranke in se-

strične so vendar zato, da jim na-

gajamo! Kako se more človek za-

ljubiti v kuzino?

Milivoj (stane). Čisto lahko.

Sicer pa, Lavoslav, tvoj sarka-

zem je jako poren!

Lavoslav. Vozite počasi! (Ga

potisne na stol). Ne bodi siten,

Milivoj! Kako ji je pa ime?

Milivoj. Olga. Olga Jablanska.

Lavoslav. A, to pa poznam!

Prištevajo jo krasoticiam. No, ma-

lo preveč je ponosna.

Milivoj. Proti meni je tudi tako

čudno hladna.

Lavoslav. Katera punca se bo

pa brigala za bratranca?

Milivoj (vstane). Lavoslav!

Lavoslav (ga potisne zopet na

stol). Le še malo posedi, da mi ne

odneseš spanja! Povej še kaj o

gospodični Olgi!

Milivoj. Da je tako hladna pro-

ti meni, tega sem sam kriv. V po-
četnicah med peto in šesto šolo

sem bil nekaj tednov na stricevi

grajščini. Ko sem se poslavljaj,

sem poklonil Olgi lep šopek. Sa-

ma hudoba me je zmotila, da sem

vtaknil sredi med najbolj dehteče

rože — kopriv! Odslej se me je

ogibala. Občevala sva le malo.

Lavoslav. Lep kavalir, hahah!

S koprivami se ni še nihče priku-

pil damam. O Milivoj!

Milivoj. Takrat mi ni bilo nič

od tega. Olga se mi je zdela čisto

navadno dekle. Kdo bi si bil mi-

sli, da se razvije kdaj v tako za-

nimivo lepotic!

Lavoslav. Zdaj ti je žal zaradi

kopriv. Hm! Pojdi k njej in ji

razodeni, kar so razodel meni!

Napovej ji ljubezen na življenje

in smrt!

Milivoj. Tega ne bi mogel za

ves svet ne!

Lavoslav. Sestrnico se vendar

najraje izpove človek, ne?

Milivoj. O ne! Če izpodleti, se

smeje vsa zlahta. Pomagaj mi,

Lavoslav! Izmisli si kaj!

Lavoslav. Nekaj mi prihaja na

misel. Samo svoje brke boš moral

žrtvovati. Pridi jutri zopet, Mili-
voj!

Milivoj. Z veseljem. Lavoslav!

Hvala, prijatelj, hvala! (Se ro-
kuje z Lavoslavom.)

DRUGI PRIZOR.

— Salon v vili Jablanskega. Vra-
ta na desni in levi zadaj. —
Sluga. Milivoj. Pozneje Olga.

Milivoj (obrit, preoblečen v da-
mo z dolgo reformsko obleko, s
pajočolonom in solnčnikom; z žen-

skim glasom). Gospoda so doma?

Sluga. Doma, milostiva!

Milivoj. Tu, oddajte mojo po-
setnico. (Mu da posetnico, sede).

Sluga. Takoj. Prosim, izvolite
malo počakati; precej pridejo gos-
podična. (Se pokloni, odide na
levo.)

Milivoj (vstane; z možkim gla-
som). Ta Lavoslav je pa res od
samega zlomka! (Si odpne oble-
ko, da se vidi njegova črna mož-
ka obleka.) Pu, kako mi je vro-
če! — Hm! (Si zapenja obleko.)
Da le ne bi ničesar pozabil ome-
niti, kar me je naučil prijatelj!
Nekdo prihaja. Ona je! Olga!

Olga (z leve). Dober dan, gos-
podična!

Milivoj (z ženskim glasom).
Klanjam se. Dovolite, da se vam
predstavim: Mici Zabregar.

Olga (se prikloni). Olga Jaba-
lanska. Prosim, sedite! (Sedeta.)

Milivoj. Oprostite, da vas nad-
legujem. Pripeljala sem se zaradi

avtomobila. Pravzaprav bi bil

moral priti moj brat, pa ni uteg-
nil. Koliko cenite avtomobil?

Olga (začuden). Avtomobil?

Saj sploh ne vem, če je na prodaj.

Prosim, potrpite nekoliko, papa

pride kmalu. Popoldne rad malo

podremle. — Kako ste se pa kaj

zabavali to zimo v Ljubljani, gos-
podična Mici?

Milivoj. O — izborni! Hvala

lepa, gospodična Olga.

Olga. Ste mnogo plesali?

Milivoj. Skoro več nego dosti.

Največ z gospodom doktorjem

Milivojem Dolinarjem.

Olga. To je vaš častilec, gospo-
dična Mici?

Milivoj. Nikakor ne! Doktor

Dolinar ljubi nemo sestrnico. To

mi je povedal sam. Toda na no-
ben način ji ne bi mogel razodeti

svoje ljubezni. Pa to ostani med

nama!

Olga. Ne upa se! Taki junaki

so možki!

Milivoj. Prav nobene korajže

nimajo! — Ali ste tudi vi že lju-
bili?

Olga (se nasmehne). Sem lju-
bila in še ljubim.

Milivoj. Koga?

Olga. Zakaj vam ne bi pove-
dala tega, gospodična Mici! Svo-
jega bratrance ljubim!

Milivoj. To je res zanimivo. Ča-
kajte — morebiti je pa vaš bra-
trance — oni bratranec? Ali ima

te njegovo fotografijo?

Olga (mu pokaže sliko v albu-
mu). Ta-le je!

Milivoj (vrže klobuk s tančico

in kito od sebe; z možkim gla-
som). Olga, ljubim te! (Jo po-
ljubi.)

TRETJI PRIZOR.

Prejšnja. Jablanski.

Jablanski (skozi desna vrata,
obstane zadaj, roke ob bokih).

Olga. No, prav!

Milivoj. Kako si pa mogla tako

hitro izdati srčno skrivnost Mici

Zabregarjevi, tukaj?

Olga. Hahaha! Saj sem te spo-
znala prvi trenutek, Milivoj!

Milivoj. O! Ti porednica! Zdaj

poljubi pa ti mene, zlata moja

Olga!

Olga. No, prav! (Ga poljubi.)

Jablanski (prekriža roke na

prsih).

Milivoj. Zakaj pa praviš vedno

"no, prav", Olga?

Olga. Zato, ker pravi papa ved-
no tako.

Milivoj. No, prav! Zdaj se pa

poljubiva še oba, sladka moja

ljubica! (Se poljubita.)

Jablanski (stopi bliže, razka-
čen). No, prav!

Milivoj (skoči od Olge). Dober

dan, ljubi stric!

Jablanski. Olga, potrudi se, da

boš za par minut kolikor mogoče

podobna kafri!

Olga (si briše solze, odide na

levo).

ČETRTI PRIZOR.

Jablanski. Milivoj.

Jablanski. Fant, ali si ti lep!

(Pomoli kito in klobuk s kopreno

Mrtvi, ranjeni in ujeti slovenski vojaki.

Kratice: m. — mrtev; r. — ranjen; u. — ujet; p. — polk; pp. — peš; polk; st. — stotinja.

Kralj Josip, 26. dom. p., 8. st., ranjen.
Kranje Rudolf, 26. dom. p., 8. st., ranjen.
Krašovec Ivan, 5. drag. p., Stari trg, mrtev (februar 1915).
Križman Franc, 17. pp., 2. stot., Mlaka, mrtev (marca 1915).
Krvina Franc, 97. pp., 12. stot., ranjen.
Kuralt Franc, 26. dom. p., 2. stot., ranjen.
Kurnik Vinko, 26. dom. p. 10. stot., mrtev (13. marca 1915).
Legiša Franc, 26. dom. p., 7. stot., ranjen.
Lukič Ivan, 97. pp., 10. stot., r. Lukač Josip, 26. dom. p., 11. st. ujet.
Magrin Anton, 97. pešp., 7. st. ranjen.
Maraš Josip, 97. pešp., 7. stot., ranjen.
Mare Maks, 97. pp., 7. stot., mrtev (marca 1915).
Medvešek Karel, 26. dom. p., 7. stot., ranjen.
Miklavčič Anton, 97. pešp., 8. stot., ujet.
Moser Bogomir, 26. dom. p., 3. stot., ranjen.
Mrek Franc, 26. dom. p., 7. st. ranjen.
Mueller Josip, 26. dom. p., 10. stot., ranjen.
Kadet Ambrož Franc, ranjen.
Nadporočnik Gerbin Hugo, r. Pešce Abilak (Oblak) Tomaž, ranjen in ujet.
Albrecher Ivan, 10. st., mrtev (27. jan. 1915).
Arševnik Leopold, 10. stot., r. Auer Erhard, 2. stot., ujet.
Baldaš Anton, 10. stot., ranjen.
Brenser Ignacij, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Bresočnik Jakob, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Cafuta Ivan, 2. stot., u.
Čeh Feliks, 11. st., u.
Čodej Franc, 8. stot., r.
Čokan Josip, 2. stot., r.
Deleja Anton, 10. stot., mrtev (5. febr. 1915).
Divjak Franc, 1. stot., r.
Dobaj Edvard, 2. stot., r.
Dobelo Anton, r.
Drevenšek Franc, 2. stot., r.
Ehm Edvard, 10. stot., r.
Flis Ferdinand, 7. stot., mrtev (3. febr. 1915).
Freiding Ivan, 2. stot., ranjen.
Fuchs Franc, 10. stot., r.
Gaish Franc, 9. stot., r.
Gangl Josip, 10. stot., ranjen.
Garsak Karel, 7. stot., r.
Gastan Anton, 2. stot., ranjen.
Guzelj Martin, 7. stot., r.
Haas Alojzij, 12. stot., r.
Hartner Anton, 11. stot., u.
Hehal Karel, 12. stot., r.
Held Franc, 8. stot., r.
Jahn Oton, 7. stot., r.
Jank Josip, 12. stot., m. (27. januarja 1915).
Kanič Anton, 10. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Klobasa Josip, 5. stot., Maribor, ranjen.
Kobane Mihael, 11. stot., u.
Kodrič Jernej, 12. stot., r.
Korošec Josip, 2. stot., mrtev (4. febr. 1915).
Korošec Karel, 1. stot., r.
Kostomaj Ivan, 7. stot., Blanca, mrtev (4. febr. 1915).
Kovačič Jakob, 10. stot., r.
Krajnc Ivan, 7. stot., mrtev (3. febr. 1915).
Kramberger Franc, 10. stot., m. (27. jan. 1915).
Kraščič Franc, 11. stot., u.
Krojs Alojzij, 10. st., r.
Krošl Franc, polk. štab, r.
Lah Franc, 12. stot., r.
Lampel Enest, 10. st., mrtev (5. febr. 1915).

Lapuh Franc, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Lauhič Anton, 7. stot., mrtev (7. febr. 1915).
Lene Ivan, 1. stot., r.
Lešnik Ivan, 2. stot., r.
Logar Stefan, 2. stot., u.
Lošcar Alojzij, 6. stot., m.
Lešnik Josip, 3. stot., Maribor, ranjen.
Malex Martin, 11. stot., u.
Malli Franc, 10. stot., r.
Markoš Josip, 2. stot., mrtev.
Markovič Ivan, 12. stot., r.
Marx Josip, 1. stot., mrtev (6. febr. 1915).
Mešner Ignacij, 10. stot., r.
Modrič Josip, 2. stot., r.
Neuwirth Vinko, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Omersu Franc, 8. stot., r. in u.
Oswald Avgust, 9. stot., mrtev. (febr. 1915).
Otter Rudolf, 12. stot., mrtev (27. 1. 1915).
Perko Matej, 2. stot., r.
Pfeiffer Josip, 2. stot., u.
Pilk Jurij, polk. štab, r.
Pilk Stefan, 11. stot., u.
Plavčak Ivan, 2. stot., r.
Polanič Ivan, 10. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Polič Franc, 10. stot., r.
Polak Anton, 10. stot., r.
Pratter Ivan, 12. stot., r.
Pratties Ivan, 10. stot., r.
Puncer Julij, 12. stot., r.
Radič Josip, 1. stot., r.
Rauscher Anton, 12. stot., r.
Rebol Ivan, 2. stot., r.
Reich Anton, 2. stot., r.
Reich Rihard, 12. stot., r.
Rep Jakob, 2. stot., r.
Resch Josip, 2. stot., r.
Ribič Simon, 2. stot., u.
Robia Franc, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Rodošek Franc, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Rumes Josip, 2. stot., r.
Rus Ivan, 11. stot., u.
Sabedič Ivan, 26. pp., r.
Schiecho Leopold, 11. stot., r.
Šmerek Josip, 2. stot., u.
Schoelast Ivan, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Schubert Henrik, polk. štab, r.
Schunkovitz Ivan, 12. stot., r.
Schweizer Rudolf, 10. stot., r.
Schwindsak Vilibad, 12. stot., ranjen.
Seneković Anton, 12. stot., r.
Siter Martin, 12. stot., mrtev (27. 1. 1915).
Sitzwohl Rudolf, 11. stot., u.
Skafer Vinko, 11. stot., u.
Slodo Alojzij, 2. stot., r.
Sok Ivan, 7. stot., r.
Studegger Mihael, 2. stot., r.
Steinbauer Alojzij, 11. stot., r.
Stelcer Alojzij, 9. stot., r.
Stergar Karel, 12. stot., mrtev (4. febr. 1915).
Sternad Anton, 1. stot., r.
Straus Franc, 10. stot., r.
Tepanek Jurij, 11. stot., u.
Troner Alojzij, 8. stot., r.
Trstenjak Anton, 2. stot., r.
Turner Franc, 11. stot., r.
Turušek Gregor, 2. stot., r.
Verbenjak Josip, 11. stot., u.
Višnik Karel, 10. stot., r.
Vodušek Martin, 11. stot., u.
Vogrinc Ivan, 12. stot., mrtev (27. jan. 1915).
Walter Franc, 11. stot., u.
Walch Vinko, 10. stot., r.
Vehovar Andrej, 12. stot., r.
Witzler Norbert, 3. stot., r.
Wolkinger Franc, 12. stot., m. (27. jan. 1915).
Wonish Matija, 12. stot., r.
Wrabel Miroslav, 12. stot., m. (27. jan. 1915).
Zagode Josip, 11. stot., u.
Zave Franc, 1. stot., mrtev (2. febr. 1915).
Žitnik Franc, 12. stot., r.
Žumbar Franc, 1. stot., mrtev (7. febr. 1915).
Zupančič Mihael, 7. stot., r.

Na begu pred sovražnikom

Poročevalce "Edinosti" javlja svojemu listu:

V nedeljo, 6. junija sem imel priliko zopet enkrat videti našo kraško metropolo, Sežano, ki se je precej izpremenila odtlej. Kaj sem bil zadnjikrat tam gori. Sežana je postala imenitna. Že takoj na kolodvoru sem videl, da pihava vse drug veter po Sežani kot pa prej. Prva oseba, ki sem jo zagledal na kolodvoru, je bil tržaški namestnik Baron Fries-Skene. Da daje vojaštvo ne ravno sumni in bučni Sežani prav posebno obeležje, je lahko umljivo. Kaj posebnega se pa o Sežani tudi danes ne more reči, kvečjemu to, da po gostilnah ni dobili kruha — Italijanci se čuje zelo veliko okoli kolodvorov, kjer se ob križišču glavne ceste in ceste, ki vodi na kolodvor, nahaja celo kolonija — izseljencev. Vse polno voz, na njih raznovrst-

no pohištvo najubožnejše vrste, cele kopice umazanih in razeapanih otrok, ženske bose, v rokah kotličke, s katerimi hodijo okoli vojaških kuhinj prositi "minestre". Vse te družine so italijanske, najbrž iz Istre. — Hodil sem potem peš iz Sežane na Opčine. Poleg voljaških avtomobilov, ki drče z vso hitrostjo po cesti, dvigajoči velikanse oblake prahu, ti počasi prihaja nasproti cela karavana. V majhen voz je upreženo mršavo kljuse. Poleg njega stopa star očanec, skrivljenega hrbta, in polnu mu teče znoj. Vroče je, da bi človek poginil. Saj je ura komaj dve popoldne. Na vozičku leži vsevpred: ženske obleke, otroci, posoda, žimnice itd. Za tem vozičkom večji voz. Upreženi ste dve kravi. Na vozu sedi najmanj deset oseb. Tretji voz je četveruprežen: dve kravi, dva vola in za voz je pripet koleselj. Oboje zopet naloženo kupoma. Rok in bosih nog je toliko, da jih ne moreš prešteti.

Tu spi ženska z dojenčkom v naročju, tam zopet stanka, otroci itd. Potem pa prihajajo peš. Ženske in moški bosi, noseči majhne otroke in eule. Tako je vso pot od Opčin do Sežane in od Opčin tja doli proti ravnini Furlaniji. Furlanijo izpraznjujejo. — Tam, kjer grme topovi, kjer se razpokavajo z gromom in treskom granate močnih topov in havbic, ni več prostora za uboge kmetiče, ki je naložil na svoj vozič vse svoje živje in mrtvo imetje in potuje v tuj svet, da si ohrani vsaj ono, kar mu je najdražje. — V soboto je prisopihal zadnji vlak iz Tržica, pripeljal železničarje. Sovražne granate so brencale okoli njega, kakor velikanski sršeni. Na kolodvor v Tržico so začele padati že prej in bil je zadnji čas, da se umaknejo železničarji in razdro za seboj železniške naprave. Od čuvajnice do čuvajnice je vozil vlak ter pobiral ljudi in aparate, in granate so treskale okoli njega. Prišel je srečno v Nebrežino, ne da bi se mu zgodilo kaj. Izšli so se torej tisti, ki so vzdrževali promet, kakor so se tudi izselili iz Gorice, kjer so laški topničarji vzeli na muho državni kolodvor in ko stanjevišči predor. Razum par razbitih voz ni bilo hujše nasreče. Vlaki na državni železnici vozijo odslej samo do Prvačine. — Tako se sedaj ljudje izseljujejo pred sovražnikom. Najbrž je njihov strah veliko prevelik, kajti uradna poročila pravijo, da se sovražnik zastopni trudi, da bi prišel čez Sočo. Toda stvar je pač taka, da se ljudje boje tudi tedaj ko ni treba. Naj bi torej vsek, kdor ima kaj vpliva med ljudstvom, storil svojo sveto dolžnost ter pomiril narod, ki, prepuščen sam sebi, res ne ve, kaj bi storil.

Kako je v Gorici.

O tem poročila "Novi Čas":
Da smo v neposredni bližini bojne črte, se pozna povsod. Že od binkoštnega ponedeljka dalje se ne zvoni nikjer po Goriskem, ne slišimo ne opoldanskega zvonenja, ne zvonenja k svetni maši, ne zvonenja pri pogrebi. Vse je tiho, kakor na Veliki petek. Celo ure ne bijejo več, ustavile so se tam, kjer so bostale binkoštni ponedeljek. V mestu ne gre tramvaj že deset dni, zato je promet po ulicah toliko večji. Tudi pošta je bila za teden dni popolnoma prekinjena; bili smo kakor odrezani od celega sveta; sedaj je drugače. Pisma se zopet dostavljajo in odpošiljajo. V mesto dohajajo celo najnovejši časopisi. Sole so od binkoštnih praznikov sem vse zaprte. Posojilnice ni hranilnice so zvečine vse ustavile svoje poslovanje. Mont pa še vedno posluje. Goriska zveza ravno tako; Centralna posojilnica pa prične menda zopet posloovati. Življenje v mestu je postalo v gotovih ozirih čudovito ceno, ker ni prav nobenega izvozja; zato so prodajali te dni sparglje po 12 v kg, črešnje po 16 v. Seveda pa so druge reči toliko bolj drage, kot n. pr. moka, mast, olje itd. Nekaj posebnega je bilo to, da je začetkom tega tedna zmanjkal po celi Gorici tobak; zato so nekateri trafike svoje prostore zaprle. Menda se kaj takega ni v Gorici še nikdar zgodilo. — Mestna uprava je prešla v vladne roke, zato vidimo v svoje veliko zadoščenje razglase mestnega magistrata tudi v domačem jeziku; prej so bili samo laški; sedaj jih izdajajo v slovenskem in nemškem jeziku. Da se izdajajo tudi v slovenskem, to odgovarja samo načelu pravičnosti. Iz Brd in Furlanije prihaja v mesto in naprej premnogo beguncem, ki so morali svojed omove zapustiti na višje polje; v naglici niso mogli vzeti seboj ne živeža ne dovolj perila; zato se nahajajo v prav mučnem položaju. Okrajni glavar Rebek je izdal na meščane prav prisen poziv, kjer se prebivalstvo vabi in prosi, da prihaja beguncem na pomoč z darovi vsake vrste perila. Darovi se sprejmajo v prostorih deželnega odbora v Gorici.

Naše ljudstvo v okolici gre silno rado vojakom na roko. Kar gnilivo je, kako naš človek da vojak vse, s čemur ga more razveseliti; zato vlada med vojaštvom in našim ljudstvom prav pristrano razmerje. Ljudstvo se zaveda, kaj vojakji žrtvujejo za njegov dom in jim je hvaležno, pa tudi vojaki vedo, da jih ljudje radi imajo in se čutijo pri nas kot domače. Po Solkanu n. pr. so nabirale dekleta po vasi različne vrste okrepil, s katerimi so stregle ranjenim vojakom, ki so jih nosili čez Sočo na obvezovališče. Črešnje dajejo vojakom kolikor mogoče po ceni, ali

jih delijo zastoj, ravno tako so jim tudi drugače v vsakem oziru nau slugo.

Iz mesta je sicer odpotovalo zelo mnogo družin, vendar se to pri življenju v mestu skoro prav niti ne pozna. Ljudje prihajajo v mesto kot po navadi in prodajajo tukaj črešnje, zelenjavo ter druge pridelke, ravnotako se vse to kupuje kot drugače. Od šeste ure do devete, desete so vse ulice polne okoličanov, dasi nedaleč od Gorice grme topovi. Naše ljudstvo živi v zavesti, da Lah ne prodre nikdar do Gorice, zato mir in hladnokrvnost v njegovem vedenju. Vojaki in častniki sami izjavljajo, da jim je nekaj čisto novega, nikjer niso vdobili v tako neposredni bližini bojne črte po mestih toliko prometa in toliko hladnokrvnosti med ljudmi in tako normalnega življenja kot v Gorici. To jih veseli, ker kaže, da jim ljudstvo popolnoma zaupa.

Sedva se pri teh razmerah za praznik vs. Rešnjega Telesa 3. junija niso mogle slavnostne procesije razvijati ne v mestu ne drugod kakor druga leta. Dan je bil sicer krasen, tudi razmeroma miren, toda neka veličastna resnost je sijala iz njega. Procesija v Gorici se je vršila med zidovi stolne cerkve ob navadnih uri. V bolj oddaljenih vaseh je šla krog cerkve, a povsod brez slavnostnega pritrkavanja zvonov. Slišali so se sicer streli iz topov, a ti streli niso bili znanitelji miru in sprave med ljudmi....

Na naši jadranski obali.

Izbruh vojne z Italijo je izzval na celi jadranski obali, od Trsta do Kotora, občutek, da se začneja tudi za naše primorske kraje resni časi. Od lanskega septembra sem je naše sinje morje precej zapuščeno, le tu pa tam se pojavi kak parnik, ki oprezno pluje ob obrežju, krilate bele jadnice na obzorju so izginile skoro popolnoma, saj je ribolovstvo le ponekod dovoljeno, v lukah, in sicer tako živahnih pristaniščih vlada mir in tišina, v lenobni nedelavnosti se razprostirajo naša evetovca istrska, hrvaška, dalmatinska mesta.

Dokler je bil sosed onkraj vode še "priatelj", je sledilo naše Primorje vojnim dogodkom le "od daleč", in če se je pokazala tu in tam kak francoska vojna ladija, je bil to le interesanten dogodek, ki je dobrodošlo prerušil monotonost vsakdanjega življenja.

Položaj se je spremenil. Cela nasprotna obal je sovražna dežela in naše jadransko primorje je neposredno izpostavljeno morebitnim pomorskim operacijam najnovejšega sovražnika.

Reči se sme, da so naši primorski kraji na vse pripravljani in da pričakujejo bodoče dogodke mirno in brez strahu.

Trst je tih in miren. Obalosti so izdale te dni dve naredbi. Prva se tiče omejitve razsvetljave. Okna navseh poslopih in napravah, ki so obrnjena proti morju, da ne prodre nobeden svetlobni žarek. Tudi javna razsvetljava se je zelo omejila. — Druga naredba uvaaja posebne legitimacije za vse v okoliščju tržaškega policijskega ravnanstva bivajoče osebe. Prestopki se bodo ostro kaznovali. — Na štirih tržaških tramvajskih progah so vpostavlili zopet promet in sicer vozijo stari s konji vpreženi tramvajski vozički. Cene so previsoke ter znašajo 22 do 32 v. — V tržaškem pristanišču se je pojavil morski pes. Priplaval je tik do pomola Sv. Karla. Dolg je 1 in pol metra. Obalosti svare pred kopanjem v morju. — Zbor javne pomoči, ki so ga organizirali slovenski in italijanski voditelji, že deluje. Prijavilo se je nad 2000 prostovoljnih sotrudnikov. — Aprovi-zacijski odbor prodaja razna potrebna živila, zlasti moko, v javnih prodajalnah. — Časopisi izhajajo v reduciranem obsegu. "Edinost" le enkrat na dan.

Ob istrski obali so storile obalosti vse, kar je potrebno, da se obvaruje prebivalstvo škode na premoženju ali življenju. Kdor ni moral ostati, je odšel.

Pulj je prazen. Velik del prebivalstva se je odselil. Dne 26. maja so pokopali na mornariškem pokopališču junake, ki so žrtvovali svoje življenje pri prvi operaciji našega brodogoja ob italijanski obali. Pogreb se je izvršil nad vse slovesno ob prisotnosti mornariškega poveljnika admirala Hausa. Ob sviranju cesarske pesmi in gromenju topov so položili krste v častne grobove. — Obalosti opozarjajo prebivalstvo, naj se, čim bi se

pojaviła sovražna letala, umakne v hiše. — V evakuiranem mestu je ostalo silno mnogo psov in mačk, ki so brez gospodarja. Policija je odredila, da naj se te živali, katerih nikdo ne hrani, pokončajo. — Pokazalo se je, da je ostalo v mestu premalo gostiln odprtih, tako, da je težko dobiti hrano. "Polar Tagblatt" pozivlja oblasti, da naj te kalamitete odpomorejo ter istočasno predpišejo gostilnam natančne cenike.

V Kvarnerskem zalivu in na hrvaškem Primorju se čuti prebivalstvo varno in se zaupno ozira tja proti mogotim utrdbam naše največje pomorske trdnjave, ki je pač za vsakega sovražnika nepremagljiva. Trgi, vasi in mesta izglejajo seveda opuščeni, ker je pomorski promet prenehal; številne trgovine, gostilne so zaprte; kopališni gosti so letos izostali, oziroma zopet odšli.

Tiha in zapuščena je tudi dalmatinska prestolnica Zadar. Obalosti so se preselile v notranjost dežele, z njimi je odšlo mnogo premožnejših rodbin. Celo uradni list je odpotoval s tiskarno vred v mali Knin, daleč gori ob izlivu Krke. Mesto njega izdaja vlada v Zadru vsak večer kratek buletin, ki prinaša najnovejša uradna poročila z bojišč.

Se bolj tih je Šibenik, ki je po svojem značaju predvsem izpostavljen sovražnim akcijam. Mestne oblasti so organizirale posebno varnostno službo in razglasile v mestnem časopisu natančne predpise, kako se naj občinstvo obnaša.

Naše največje dalmatinsko pristanišče Split, ki se je v zadnjih letih tako sijajno razvijalo, je bilo tako prenapolnjeno šumnega trgovskega življenja, je kakor trnjulčica. — Splitu se vojna najbolj pozna. V pristanišču ni videti nobenega parnika, pestra množica otočanov, ki so prihajali v mesto, je izostala, trgovci so svoje prodajalne deloma zaprli, na ulicah srečaš komaj človeka, "samozemske in otroci so nam ostali", toži neki dalmatinski list. Ko zlate solnce, leži morje temno in skrivnostno — nikjer ne svetijo prijazne lučice svetilnikov, od nikoder ne prihaja votel in vendar prijeten pisk parobroda....

Kmečkoga prebivalstva v splitski okolici se je lotila velika apatija. Čim je izbruhnila vojna z Italijo so prenehali kmeti z delom na polju in v vinogradih, češ, saj itak ne bomo želi. Obalosti imajo mnogo dela, da preprečijo kmečko prebivalstvo o škodljivosti take malomarnosti.

Zato je bil Dubrovnik do zadnjega časa živahen, in akoravno so letos izostali oni tisoči, ki prihajajo vsako leto napajati svoje duše z lepoto staroslovne oblasti "svetega Vlahu". Je vendar bližina važnega grškega pristanišča ohranila mestu precej starega vselega značaja. Tudi temu je sedaj konec. Dubrovački mestni komisar opozarja prebivalstvo, da je Dubrovnik sicer neutrjeno mesto, da pa je vendar boljše, da odide kdor more. In tako so se začeli tudi Dubrovčani seliti....

Brez šuma je praznoval Dubrovnik dne 27. maja stoletnico, odar se nahaja pod habsburškim žezlom. Dne 27. maja 1815. je namreč prisodil dunajski kongres tedanjo Dubrovačko republiko definitivno naši moanrhiji.

Tiha in zapuščena leži naša jadranska obal. Naš narod jo zapušča, kakor v protestu proti nakanam sosedov na onkraj morja. Zapušča jo v trdni nadeji, da se zopet vrne svoboden na svobodno svojo zemljo, po kateri steza svoje roke dediči onih benečanskih gospodarjev, katerih močne roke se je morala naša obal oprostiti, da je prišla živeti in evesti.

"S. N."

JAZ HOČEM...

Jaz hočem skrivnosti, jaz hočem moči, ki tajnosti večne odkriva, kjer misel iz večnosti v večnost se zliiva in pesem brez konca in duše kipi. Daljav nedoglednih, opojnih dišav, draguljev in solčnega bleska, svetlobe, prostosti brezmejnih planjav, udarec in groma in treska... Vse, kar je veliko, jaz ljubim močno, življenje in smrt brez izbire — skrivnostno deželo, kjer solze teko z drhteč, razplakane lire!

G. Koritnik.

CENIK KNJIG

katero ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

MOLITVENIKI:

Duhovni boj	—60	Jeruzalemski romar	—40
Evangeljska zakladnica	—50	Kristusovo življenje in smrt	—30
Gospod usliši moje molitve	—60	vezano	\$3.00
z posebno velikimi črkami	\$1.00	Krištof Kolumb	—20
Ključ nebeskih vrat	—50	Križna umiljenost	—40
Jezus in Marija	—40	Kaj se je Makar sanjalo?	—50
Marija Varhinja	—60	Lažnjivi Kljakee	—30
Marija Kraljica	—60	Leban, 100 beril	—20
Marija Kraljica, elegantno	—60	Maksimilijan I.	—20
vezano	\$1.20	Marija, hči polkova	—20
Pot k Bogu, v šagrin vezano	\$1.20	Mati, socijalni roman.	\$1.00
Rajski Glasovi	—50	Malomestne tradicije	—20
Rajski Glasovi, elegantno	—90	Mir Božji	—10
vezano	—90	Miklova Zala	—35
Rajski Glasovi, v slonovo	—90	Mirko Poštenjakovič	—20
kost vezano	\$1.20	Na divjem zapadu, vez.	—60
Sv. Ura, elegantno vezano	\$1.20	Na indijskih otokih	—30
Sv. Ura, v slonovo kost ve-	—60	Najdenček	—30
zno	\$1.20	Na jutrovm	—30
Skrbi za dušo	—60	Na krivih potih	—30
Skrbi za dušo, elegantno ve-	—60	Na različnih potih	—20
zno	\$1.20	Narodne pripovedi, 1., 2.	—20
Nebesa naš dom, elegantno	—60	in 3. zvezek po	—20
vezano	\$1.20	Naseljenci	—30
Vrtee nebeški	—40	Na valovih južnega morja	—10

POUČNE KNJIGE:

Abecednik slovenski, 7. t.	—25	Pasjeglavei	—10
Ahnov nemško-angleški tol-	—50	Prihajač	—30
mač, vezan	—50	Pregovori, prilike, reki	—20
Angleško-slovenski in slo-	—40	Pri Vrbevem Grogi	—20
vensko-angleški slovar	—40	Prst božji	—30
Berilo prvo, vezano	—30	Randevouz	—30
Berilo drugo, vezano	—40	Revolucija na Portugalskem	—20
Berilo tretje, vezano	—40	Senila	—10
Cerkvena zgodovina	—70	Simon Gregorčiča poezije	—45
Dobra kuharica, vezano	\$3.00	Stanley v Afriki	—20
Domači zdravnik, vezan	—75	Sherlock Holmes,	—20
Domači živinozdravnik	—50	3., 4., 5. in 6. zvezek po	—20
Evangelij	—50	Sveta noč	—20
Fizika 1. in 2. del	—45	Srečolovec	—20
Hitri računar, vezano	—40	Strah na Sokolskem gradu,	—20
Nemščina brez učitelja, 1.	—50	100 zvezkov	\$5.00
in 2. del po	—50	Strelec	—20
Nemščina brez učitelja, 1.	—50	Sanjska knjiga, velika	—30
in 2. del, vezano	\$1.20	Stiri povesti	—20
Občna zgodovina	\$4.00	Tegetthof	—20
Pesmarica, nagrobnice	\$1.00	Turki pred Dunajem	—30
Poljedelstvo	—50	Trije rodovi	—20
Poljni nauk o čebelar-	—50	Vojna na Balkanu, 13 zvez.	\$1.80
stvu, vezan	\$1.00	Zlate jagode, vez.	—20
Postrežba bolnikom	—20	Zivljenjepia Simon Gregor-	—20
Prva nemška vadnica	—35	čiča	—20
Sadjejeja v pogovorih	—25	Zivljenja trnjeva pot	—30
Schimpffov nemško-sloven-	—50	Znamenja štirih	—30
ski slovar	\$1.20	Za kruhom	—20
Schimpffov slovensko-nem-	—50	Zivljenja na avstr. dvoru ali	—20
ški slovar	\$1.20	Smrt cesarjevega Rudolfa	—20
Slovenski pravnik	\$2.00		

SPILMANOVE POVESTI:

Slovar nemško-slovenski (Janežič-Bartel), vez.	\$2.50	1. zv. Ljubite svoje sovraž- nike	—20
Slovenska kuharica, vez.	\$3.00	2. zv. Maron, kričanski deček	—20
Slovenska Slovница, vez.	\$1.25	4. zv. Praški judek	—20
Slovenska pesmarica 1. in 2. zvezek po	—60	6. zv. Arumugan, sin indij- skega kneza	—20
Slovensko-angleška slovnica, vez.	\$1.00	7. zv. Sultanovi sužnji	—20
Spisovnik ljubavnih pism	—40	8. zv. Tri indijanske pove- sti	—20
Spretna kuharica, brošir.	—80	9. zv. Kraljičin nečak	—20
Trtna uš in trtoreja	—40	10. zv. Zvesti sin	—20
Umna živinoreja	—50	11. zv. Rdeča in bela vrt- nica	—20
Umni kmetovalci	—50	12. zv. Korejska brata	—20
Žirovnik, narodne pesmi, 1., 2. in 3. zvezek, vez., po	—50	13. zv. Boj in zmaga	—20
ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:		14. zv. Prisega huronskega glavarja	—20
Baron Trenk	—20	15. zv. Angelj sužnjev	—20
Belgrajski biser	—20	16. zv. Zlatokopi	—20
Beneska vedeževalka	—20	17. zv. Pregarjanje indijan- skih misijonarjev	—20
Bitka pri Visu	—30	18. zv. Pregarjanje indijan- skih misijonarjev	—20
Bodi svoje sreče kovač	—30	19. zv. Mlada mornarja	—20
Boj za pravico	—40		
Boj s prirodo	—15		
Božični darovi	—15		
Burska vojska	—95		

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57, Brad-dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Bar-berton, O.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Box 424, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS KASTELIC, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN J. IVEK, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421-7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN VOGRICH, 444-6th St., La Salle, Ill.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Avenue, N. E. Cleveland, Ohio.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28. St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308-6. St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, Ely, 1.

Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, Ely, 2, Ely,

Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovence, Ely, 114, Ely,

Minn.

Vsi dopisi tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne poži-ljavne naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo-de osiral.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

ČLANOM IN ODBORNIKOM KRAJEVNIH DRUŠTEV V NAZNAJJE!

Vse proteste, incitativne, predloge in sploh vse uradne stvari oziroma dopise, ki se tičejo J. S. K. J. JE POŠILJATI GLAVNEMU TAJNIKU.

Najprej mora glavni tajnik vse pregledati, ker mi brez njegove vednosti ničesar ne natisnemo, kar se tiče Jednote.

Vse, kar bo on odobril, bo v našem listu pravočasno priobčeno.

Uredništvo G. N.

Smrekova vejica:

Črtica. — Spisal Ivo Česnik.

Hočem vam povedati zgodbo iz dijaškega življenja. Take zgodbe so večinoma sentimentalne kot pesmi zaljubljenega petošolca. Ne bojte se cenjeni bralci in dražestne bralke, sentimentalna ne bo ta povest. Vso dolgočasno sentimentalnost sem oddal vragu, da jo zapre v nebi in posuši na vipavskem solnem ali raztrosi v najljubejši burji nad Nanosom. Gotovo je stekla iz njega že zadnja solza, in če ga vrag čez leto in dan odpre, se začudi, ko najde v njem mesto jokavih vzdihov rešto pristnih vipavskih dvotipov.

A čemu govorim nepotrebne stvari! Pripovedujem naj rajši o Konradu Pavliču! Znaniti ne bo zadovoljen z odlomkom svojega življenja, znaniti se bo želel, da po nepotrebnem trosim njega in njegove drage osebe med svet. Upam, da ne obsenči oblak neprijetnih misli njegovega čela, ker me pozna. Vsaka poteza mojega peresa je utrip čuteče duše. Tudi Vipavci so nevoljni name: nekatere ne dolžne idile so jim preokrite, par dogodov izmislih. Ne zmenim se za neprebavljive in neotesane puščice; pisem, kakor mi vleva srce. Resnica je božji pečat — in večkrat zastrta s temnim zagrinjalom, za katerim se skriva veličastna svetloba. Vidi jo le ljudje, ki hrepene po njej kot žejni jelen po hladni studenčnici.

Tisti dan pred Božičem se je prebudil Konrad Pavlič iz globokega spanja. Pomel si je zaspane trepalnice in pogledal na steno, napolj rjavo in zaprašeno budilko, ki je enakomerno tiktakala svojo monotono melodijo že leta in leta v preprostem, malem kabinetu. — Gospodinja ji je oddomila večji kazalec ravno lani o Veliki noči, ko jo je snažila z veliko, nerodno cunjjo. Pavlič je vendar ločil na njej vsaj približno četrti, tudi po manjšem kazalno.

"Pol devetih! Prej se ne zbudim, naj bo po zimi ali poleti. — Še malo polezim in počakam pošte. A, pošta pošta! Včasih sem se je veselil, danes sem jezen nanjo. Nobene vesele novice mi ne prinese. Same terjatje prihajajo, in redko se me spomni duša, ki mi je bila naklonjena v preteklih dneh."

Odprl je predal spalne mizice, vzletel iz nje Goethevega "Fausta" in začel čitati besede moža, ki je živel v dvomih in si je že hotel pretrgati nit življenja.

Prebral je par strani in odložil knjigo.

"Ne ljubi se mi. Vrag vzemi Fausta, njegova pustolovstva in vso mizerijo. Zdalej bi šel v kavarno, si naročil fino belo kavo, prečital časnike in igral parkrat bilijard. Tako pa čepim v svoji sobi kot samotar Robinzon na tistem otoku. Nobenega vinarja nimam, prav nobenega."

Odel se je tesneje in obrnil v zid. Nad glavo mu je visela zaprašena pokrajinska slika. Dekle je gnalo čredo z gora, v ozadju se je razprostiral gozd z vitkimi smrekami, v ospredju je plulo jezero, v katerem se je napajala trudna živina, ob jezeru je vodila steza. Na nasprotni steni je gledal iz velikega okvirja droben, bled obrazček mlade dekleta. Bogve čigav je bil tisti fini, prozorni obrazček, čigave globoke, črne oči in kostanjevi kodri. Gospodinja je kupila sliko na starini od obhaleljene, nosiljakega juda. Morda jo je prodal nesrečen fant, morda deklet v stiski in bedi, da pomore bolni materi, morda jo je prodala žalostna mati, da za hip uteši lakoto gladne dece. Pod sliko je visela fotografija našega junaka v drobnem, črnem okvirju: mladenič obraz, sanjave oči, mala usta, rumenkaste brke in dolgi lasje iste barve. Konrad Pavlič je bil ponosen na svojo nežno lepoto. Kot mesten otrok je bil navajen sladkih poljubov in objemov. Na njem ni bilo ničesar moškega, ne obraz, ne vitka postava, ne šibke noge, ne taki prsti na rokah.

Pred petimi leti je prišel v Gradec študirati pravo, ki naj bi ga pripravilo naprej do kruha. Namen je imel dober, a volja je bila slaba. Čutil je v sebi poklic opernega pevca. Zato je negoval svoj glas, drago plačeval nekaj mesecev učitelja, da ga je učil klavirja in petja, hodil v mestno gledališče, slišal vse Wagnerjeve, Mozarte, Webre in Verdijske opere. Seznanil se je z umetniki, spoznal je njih visoka pota in zahrepenel po slavi in sreči. Njegov glas je bil prešibak in Konrad Pavlič ni mogel na Parnas, prepeval hvalno večnim bogovom in umrljivemu človeštvu. Na pravo ni bil zabil, pogosto je mislil nanj in

vsako leto je sklenil, da začne študirati za prvi izpit. Prebral je deset strani Institucij in par poglavij Pandektov, pa se je odpeljal za štirinajst dni. Tako so hoteli tečaj in minevala leta. Pozabil je napoved na cilj življenja in obupal nad bodočnostjo. Gloriosa, ki naj bi obkrožala pevčovo glavo, je bila le fata-morgana. Mamila je njegovo sebičnost in bujno fantazijo. Pozvonil. Zastor se dvigne. Nov pevec se prikaže občinstvu, prvič nastopa Konrad Pavlič. Njegov mogočni tenor zadoni z odra in se razlega do zadnjega kotička na galeriji, v srea vseh poslušalcev sega njegov glas, igra se, poskakuje, veseli se, joka kot otrok, orjaška moč naznanja Periklejevo jezo, ki je nosil na jeziku Zevsove bliske in strele, zdaj je ljubezniv kot Tobijev spremljevalec Rafael, mehke besede govori, medenih usten se dotikajo njegove ustnice, nato je ponosen in neizprosen, kot Napoleon, ko je sklepal pogodbe s sovražniki. Dospel je prvo arijo. Velikanski aplavz, burni pozdravi, nepopisno navdušenje, dame sipajo cvetke na oder, migajo mu z robcji, vzključajo v veselju in jokajo, ganjene de solz. — Čez malo časa se je razpršila iluzija kot megla, če posije nanjo jutranje solnce.

Povedati vam tudi moram, da Konrad Pavlič ni imel doma. Ko je bil še majhno dete, mu je umrl oče. Kot v sanjah se ga je spominjal v poznejših letih: dolga, valjujoča brada, prepletena s sivimi vlakenci, mu je segala do pasa, obličje je bilo vedno resno in strogo, hvoja počasna in odločna, kot bi tolkel kovač po nakovalu. Živel so tedaj v Kranju in imeli neznatno prodajalno. Po moževi smrti se je preselila mati z malim imetjem v Ljubljano. Ljubila je veselo zabavo in družbo in v par letih zapravila vse premoženje, kar ga je pridobila skrbna roka pokojnega soproga. Lotila se je šiviljstva, da je preživljala sebe in sina. Dovolila je Konradu vse, ni ga znala vzgajati, bimbakala ga je in božala, poljubljala in objemala, če ga je zapodil sosed, ker mu je trgal na vrtu cvetje ali natepel malo hčerko, nakradel zrelih hrušek ali privezal zvestega psčka za nogo k plotu. Tako je ostal Konrad človek brez energije in odločne volje, evetka, ki je skrivala v svoji čuši mnogo prijetnega vonja, a manjkalo mu je skrbne roke, ki bi ji prilivala.

Mati ga je poslala v gimnazijo, ga negovala še bolj, lepo oblačila in mu preskrbela domačega učitelja. Ni čuda, če je ostal nesamostojen celo življenje. Potreboval je vedno rame, na katero bi se opiral kot starec na palico, če hoče prekorati količjak strin grič. V osmi šoli mu je umrla mati in zapustila komaj za pogrebne stroške. Konrad je bil od tedaj navezan sam nase kot potnik sredi puščave.

Čudite se morda, kje je dobil toliko poguma, da je šel na vseučilišče. Imel je prijatelja, ki je študiral zadnje leto modroslovje. Srečko Rakal je bil človek dinamične sile in krepkega duha. Ze njegove plantee oči so očarale vsakogar, njegova korenjaska gorenjska postava je spominjala na tipe, ki jih srečujemo vsak dan, a njegov obraz je bil nekaj posebnega. Nad visokim čelom so rasli žirovni lasje, nad orlovim nosom so se ertale tri krepke poteze in okrog usten je igral vedno ironičen nasmeh, ki so mu dajale mogočne brke in brada izreden izraz. Srečko Rakal je preskrbel našemu junaku v vseučiliškem mestu prvo instrukcijo, od poučevanja in dobrih ljudi je živel po beraško že pet let. Imel je nesrečo, da se je večkrat zaljubil v sestro svoje učence. Bila je to njegova bolezen, ki jo je pa hitro prebolel. Posebno ču se ni nečna gosnica zme-nila za njegove goreče poglede in sladke besede, je svojo taktiko v trenutku izpremenil in postal ravnodušen. Bil je včasih tudi ljubezniv kot malokatero žensko bitje. Čul sem, da je pomagal kot deček prenašati mački mlade. Za plačilo ga je opraskala. Nekoč je opazil v Tivoliju čebelo, ki je dolgo sedela na rdeči cvetki. "Čemu bi trčila čes?" si je mislil in jo prijazno prijel v roko ter prenesel na drugo rožo. Viri molče o tem, če ga je picila ali mu ostala hvalna za vse življenje. Ko je malo dorastel, je zlasti rad spremljal stare, bo lehne dame. Zato so ga spoštovali in mu poklanjali razne darove.

Tako je torej ležal onega jutra nevoljen sam nad seboj in sit prijetnosti in neprijetnosti ter čal v pošte. Spomnil se je da bi bilo prijetno zapaliti cigareto.

"Smola, smola! Tako življenje ni vedno življenje. Večen vaga-

bund! Pet let! Vse je pokopano, prav vse, sanje in lepota, estetika, kultura, umetnost! Naj gredo k vragu vse čenčarije, kar si jih je izmislilo človeštvo od Adama do danes. Kaj mi koristijo Wagner, Verdi in Strauss, če sem lačen in nimam cigarete, da bi kadil! Kadil bi rad, kadil. Do grla sem sit mizerije. Včasih me prime, da bi skočil v vodo. Čemu bi se trudil na tej pusti zemlji? Živimo, da živimo, a življenje ni vredno življenja. Fej!"

Pozvonilo je. Gospodinja se je oglasila iz kuhinje in šla odpirat. Konrad Pavlič je začel tenak glas, ki je imenoval njegovo ime. V skoku je bil iz postelje, oblekel je hlače in nataknil copate ter hitel v vežo.

"Dobro jutro!"

"Dobro jutro!"

"Gospod Pavlič, dobili ste za Božič majhen zabojček. Prosim, podpišite poštno spremnico!" je nosil prijazno dolgi, suhi poštni uslužbenec.

"Precej, precej!"

Podpisal je v kuhinji in odtrgal odrezek.

"Deset vinarjev prosim!", je opomnil poštni uslužbenec. Pavlič ga je pogledal in brskal po žepih. Nato se je obrnil h gospodinji in jo naprosil:

"Gospa Wolf, bodite tako prijazni in mi posodite dvajset vinarjev. Vrnem vam takoj."

Pogledala ga je debela, priletna gospodinja z velikimi, skoro belimi punčicami.

"Naj bo!"

Segla je v žep in mu dala desetico, ki je izginila v torbi poštnega uslužbenca.

"Hvala lepa. Moj poklon!"

Dve stopnji in vrata so se zaprla za njim.

Gospa Wolf in Konrad Pavlič z zabojčkom v desnici sta si stala nasproti. Mala žena je prekrizala svoje tolste roke na prsni in na ustincah se ji je pojavil sarkastičen nasmeh:

"Gospod Pavlič, kdaj mi mislite plačati stanarino? Navadno plačujejo gospodje prvega, in od tedaj je že čez dvajset dni. Noče se mi več čakati. In potem ste še tako predrzni, da me prosite na posodo. Premeteni ste. Z menoj ne boste pometali. V treh dneh plačajte ali vam odpovem stanovanje. Za kabinet dobim gospodov, ki bodo plačevali točno. Tako, zdaj sem vam povedala, kar mi je bilo na srečo."

Posiljam ti to božično darilec. Prosim te, sprejmi ga. Napravi si malo možično drevesce, prižgi na njem svečice! Razdeli slaščice med prijatelje, le orehov ne daj nikomur! Vesel Božič in zdravstvuj, dragec!

Vedno tvoja

Olga.

V Dolini, dne 21. decembra 1906.

Konrad je prebral in debele solze so mu lile po licih.

"Kako me ljubi to dekle! Še vedno me ljubi. In jaz sem zapravil njeno ljubezen kot izgubljeni sin svoje premoženje, nisem vreden, da bi me pogledala. Pa se me spominja, v stiski se me spominja. Kakor klic iz tujega sveta se mi zdi njen spomin. Tri leta je molčala in trpela. Odpovedal sem ji svojo ljubezen, zavrgel njeno srce, globoko ranil njeno dušo. Lahko bi bilo vse dobro. A meni se noče dela in trpljenja. Moje življenje je uničeno, ničvreden človek sem, ki gazi po biserih in jih meče v blato. Igral sem se z njeno dušo, moj Bog!"

Dolgo je jokal in med solzami poljubljaj pismo. Naposled se je umiril in začel ogledovati smrekovo vejico in slaščice in oko mu je ostalo na orehih.

"— le orehov ne daj nikomur!"

To je rekla namenoma, si je mislil Konrad in nalhalno odprl lupino prvemu orehu. V tenak papir je bil zavit zlat za deset kron. Tudi v štirih drugih orehih je našel zlato.

"Hranila je, in zame, ki sem otroval njeno dušo. Moj Bog, izgubil sem vero v svet, danes sem jo zopet dobil v tem preprostem dekletu. Utrgala si je od ust prvi svoji skromni učiteljski plači, da mi je skazala toliko ljubezen. — Kako naj se ji zahvalim, ker sem jo tako razžalil. Ali naj jo prosim odpuščanja? Pasti bi moral pred njo na kolena, objeti njene noge in jih močiti s solzami!"

Tako je mislil Konrad, se umil in oblekel. Obleka je bila že ponosna, a po zimi ne pazi nihče na to. Suknja mora biti lepa, pa vsak čevljar eleganten gospod. A Konradova je bila že stara tri leta in si to spoznal takoj na rokavih in ovratniku. Vagabund se privadi vsemu in ne pazi kod hodi in kakšen hodi.

"Denar imam. Zdaj jo lahko mahnem v kavarno. Potreben sem kave in cigaret."

In napotil se je v kavarno "Dunaj". Dopoldne je bilo notri malo življenja, le par visokošolcev je bilijardiral, pri oknih so sedeli penzionisti in z učeniimi obrabi študirali novice iz časopisov. V zadnjem kotu je sedel velik in krepak človek z dolgimi brki, črno brado in zlatim ščepalnikom. Nanj se je obrnil Konradov pogled in obraz se mu je razjasnil. Hitel je k mizi starega znanca in ga pozdravljaj z vidno radostjo:

"Zdravo, dr. Rakar! Kako sem vesel, da te zopet vidim. Kaj te je napotilo v ta prokleti Gradec?"

Pogledal je dr. Srečko Rakar izpod ščepalnika na prišleca in se sarkastično nasmehnil.

"Dobro jutro, Pavlič! — Sedi! — Ali si vstal tako zgodaj?" To je lepo, to je lepo. Kakor vidim, si pristnejši kot svoje dni. Kateri semester študiraš pravo? Ali imaš že prvi izpit?"

"Ne noruj se, doktor, prosim te."

"Če ti ni prav, pa pojdi! Poznaš me kot slab denar, veš moje navade in muhe, zato se ne je-d!"

"Vem, da si včasih neznošen."

"Povej mi, Pavlič, ali si prišel na slepo srečo v kavarno? Ali imaš kakšen vinar za sladko vodo? Danes sva po dolgem času skupaj in ti rad postrežem."

"Hvala, ni potreba. Če rabiš, sem ti na razpolago. Tudi jaz nisem vsak dan berač. Marker, belo kavo, prosim!"

"To je nekaj novega. Kar čez noč si obogatel. Morebiti nastopaš v gledališču! Ali si že pel Lohengrina ali večnega mornarja, Trubadruja ali Don Juana?"

"Prosim te, ne noruj se! Danes sem resen. Zakaj, izveš takoj. Rad bi se pogovoril veliko. Ti si mi bil vedno dober svetovalec."

"Le mojih nasvetov nisi poslušal."

"Kar je bilo, je minilo. Zdaj me poslušaj! — Naveličal sem se pustolovcev in želim si dela. Svoje čas sem pel arije, tuji v tvojo čas sem zapel včasih mornarja in Nezakonsko mater. Upal sem, da mi bodo suli rože na pot in ploskali mojemu talentu. Danes sem obupal sam nad seboj. Bil sem vedno človek brez energije. Čudil sem ljudem, ki so se pogumno vrgli v vrtnice življenja in niso gledali ne na desno ne na levo. Z lahkoto so študirali, s Cezarjevo odločnostjo so odbijali udarce. Meni so

se dozdevali čuda sveta. Najbolj sem se čudil tvoji krepki naravi. Preštudiral si filozofijo, koncem četrtega leta postal doktor in v enem letu boš profesor."

"Profesor ne ostanem, če me tudi imenujejo. Prepričal sem se prvi dan, ko sem stopil v šolo, da nisem rojen za mirno življenje. Potrebujem razburjenja, gibanja. Zato sem se vpisal na pravni fakulteti. Letos študiram ali pravzaprav sem vpisan v tretji tečaj. Po Veliki noči delam prvi izpit. Zdaj sem prišel par dni na ogled, da se seznamim s pedelom in profesorji."

"Zmerom sem trdil, da si rojen jurist in advokat."

"Pavlič, govori o sebi! — Svetla išče pri meni, kakor sem razvidel. Poznat moram vse premise, da mi je mogoče sklepati in dati pravi svet."

"Kje se mostal? — A da, že vem. Bil sem vedno človek brez energije in vsi drugi sklepi so bili bob ob steno. Zmerom si trdil, da nimam nikake vzgoje. To je res, po pomnoma res. Tudi doma nimam doma, da bi se opiral nanj kot vinška mladika na kolec, doma nisem imel nikoli, kamor bi hitele moje misli od jutra do večera. Očeta skoro poznal nisem, mati mi je umrla v osmi šoli. Nimam prijatelja, nimam ljubeče duše. Pač! Moram ti povedati skrivnost svojega sveta. Danes zjutraj sem preklinjal ves svet, ker sem bil berač brez vinarja. Čakal sem pošte in se je zvil nad življenjem in mizerijo. Pozvonilo je, v skoku sem bil iz postelje, oblekel hlače in hitel v vežo. Dobil sem zaboj. Kdo bi si mislil, doktor, zaboj! Božično darilo sem dobil. Kdo je mislil na Božič in darila! Smrekovo vejico s piškoti, jabolki in pozlačeniimi orehi mi je poslala Olga, na katero sem že davno pozabil. Vedela je, da sem v stiski in mi je zavila v orehove lupine zlato, pet deset kronskih zlatov. Doktor, tako dekle je vredno življenja in boja. — Štiri leta je od tega, ko sem jo videl v Ljubljani, tedaj je hodila v pripravnicu, danes je učiteljica v Dolini. Hitro znanstvo, hitro je zabljeno, kakor je navada pri ljudih moje vrste. Poslal sem ji par razglednic, pisal tri pisma in vrgel spomin med staro ropotijo. Olga je jokala, mi pisala in me rotila, vse zaman. Naposled je utihnila in molčala do danes. Prijatelj, uničen sem, premagala me je, pa ne s sovraštvom, z ljubeznijo. Tako mascevanje, tako mascevanje! Če je plemenitost na svetu, tedaj je Olga plemenita. Svetuj mi, kako naj ji odpišem, kaj naj odgovorim?"

"Dragi moj, zaljubljenik pismem se nisem študiral in ne znam jih pisati. Svetoval ti bom vendar, pa ne zdaj. Danes bo sveti večer. Kje ga preživíš?"

"Doma. Božično drevesce napravim, prižgem sveče, zakurim v peč in mislim le na Olgo."

"Dobro, zvečer pridem k tebi. Stanuješ?"

Imenoval mu je ulico, številko in nadstropje.

"Še nekaj, Pavlič! — Tu imaš petak. Na zapravljaj denarja, ki ti ga je poslalo dekle. Zvečer govori dalje. Kupi samovar, čaj, sladkorja in kar je treba. Pri čaju nama bo prijetnejše kramljati. — Oprosti, oditi moram, da obiščem nekaj mojih starih znancev."

"Kdaj prideš?"

"Ob sedmih zvečer bom pri tebi. Na svidenje!"

Dr. Rakar je plačal, oblekel suknjo, vzletel dežnik in odšel urnih korakov.

Točno ob sedmih zvečer je potrkal dr. Rakar na Pavličeva vrata. —

"Naprej!"

Vstopil je, pozdravil starega znanca, odložil dežnik in suknjo ter sedel na stol poleg peči.

Pavlič je ravno prižgal svečo na smrekovi vejici, ki je visela na dveh vrvičah od stropa. Na mizi je gorela svetilka in metala medlo svetlobo po kabinetu.

Za trenotek sta prijatelja molčala. Prvi je izpregovoril dr. Rakar:

"Ekusno si obesil vejico. Olga razume, kaj je okus. Fant, lep svet večer boš preživel. Tudi jaz sem vesel, da sem te dobil. Prijetno je človeku v tujini, če pride v dotiko z domačinom, da preživita skupno sveto noč. Gorje mu, kdor je v takih trenutkih sam!"

"Tako zadovoljen kot nocoj že nisem bil od mladih dni!"

Dr. Rakar je segel v žep in položil na mizo male jaslice iz papirja. Postavil jih je na sredo, prižgal pred njimi tri tanke sveče, da je blede svetloba trepetala na malem Jezušku, Mariji, svivolsem Jožefu in pastirjih.

se dozdevali čuda sveta. Najbolj sem se čudil tvoji krepki naravi. Preštudiral si filozofijo, koncem četrtega leta postal doktor in v enem letu boš profesor."

Vedno tvoja

Olga.

V Dolini, dne 21. decembra 1906.

Konrad je prebral in debele solze so mu lile po licih.

"Kako me ljubi to dekle! Še vedno me ljubi. In jaz sem zapravil njeno ljubezen kot izgubljeni sin svoje premoženje, nisem vreden, da bi me pogledala. Pa se me spominja, v stiski se me spominja. Kakor klic iz tujega sveta se mi zdi njen spomin. Tri leta je molčala in trpela. Odpovedal sem ji svojo ljubezen, zavrgel njeno srce, globoko ranil njeno dušo. Lahko bi bilo vse dobro. A meni se noče dela in trpljenja. Moje življenje je uničeno, ničvreden človek sem, ki gazi po biserih in jih meče v blato. Igral sem se z njeno dušo, moj Bog!"

Dolgo je jokal in med solzami poljubljaj pismo. Naposled se je umiril in začel ogledovati smrekovo vejico in slaščice in oko mu je ostalo na orehih.

"— le orehov ne daj nikomur!"

To je rekla namenoma, si je mislil Konrad in nalhalno odprl lupino prvemu orehu. V tenak papir je bil zavit zlat za deset kron. Tudi v štirih drugih orehih je našel zlato.

"Hranila je, in zame, ki sem otroval njeno dušo. Moj Bog, izgubil sem vero v svet, danes sem jo zopet dobil v tem preprostem dekletu. Utrgala si je od ust prvi svoji skromni učiteljski plači, da mi je skazala toliko ljubezen. — Kako naj se ji zahvalim, ker sem jo tako razžalil. Ali naj jo prosim odpuščanja? Pasti bi moral pred njo na kolena, objeti njene noge in jih močiti s solzami!"

Tako je mislil Konrad, se umil in oblekel. Obleka je bila že ponosna, a po zimi ne pazi nihče na to. Suknja mora biti lepa, pa vsak čevljar eleganten gospod. A Konradova je bila že stara tri leta in si to spoznal takoj na rokavih in ovratniku. Vagabund se privadi vsemu in ne pazi kod hodi in kakšen hodi.

"Denar imam. Zdaj jo lahko mahnem v kavarno. Potreben sem kave in cigaret."

In napotil se je v kavarno "Dunaj". Dopoldne je bilo notri malo življenja, le par visokošolcev je bilijardiral, pri oknih so sedeli penzionisti in z učeniimi obrabi študirali novice iz časopisov. V zadnjem kotu je sedel velik in krepak človek z dolgimi brki, črno brado in zlatim ščepalnikom. Nanj se je obrnil Konradov pogled in obraz se mu je razjasnil. Hitel je k mizi starega znanca in ga pozdravljaj z vidno radostjo:

"Zdravo, dr. Rakar! Kako sem vesel, da te zopet vidim. Kaj te je napotilo v ta prokleti Gradec?"

Pogledal je dr. Srečko Rakar izpod ščepalnika na prišleca in se sarkastično nasmehnil.

"Dobro jutro, Pavlič! — Sedi! — Ali si vstal tako zgodaj?" To je lepo, to je lepo. Kakor vidim, si pristnejši kot svoje dni. Kateri semester študiraš pravo? Ali imaš že prvi izpit?"

"Ne noruj se, doktor, prosim te."

"Če ti ni prav, pa pojdi! Poznaš me kot slab denar, veš moje navade in muhe, zato se ne je-d!"

"Vem, da si včasih neznošen."

"Povej mi, Pavlič, ali si prišel na slepo srečo v kavarno? Ali imaš kakšen vinar za sladko vodo? Danes sva po dolgem času skupaj in ti rad postrežem."

"Hvala, ni potreba. Če rabiš, sem ti na razpolago

NEW YORK. CLEVELAND, O.

Senca meča

ROMAN IZ ČASOV NAPOLEONA I.

Angleški spisatelj Robert Buchanan. — Za Glas Naroda prevel G. P.

60

(Nadaljevanje.)

Vsak trenutek je bil dragocen. Prijel je za vesli ter brzo odvelal v smeri proti bregu.

Prišel je primeroma lahko naprej, dokler ni prišel do mesta, kjer sta se spajali poveljni in plima. Tam je voda tako silno vrela in bila pokrita s tako številnimi predmeti, da je bil vsaki trenutek v nevarnosti, da se potopi.

Napeti je moral vse svoje sile, da je prišel skozi strehe koč in od tam v glavni tok, prihajajoč iz glavnega dela vasi. Enkrat pa je vrglo nazaj proti strehi neke koč. On pa je hitro skočil na streho, zagrabil čoln, ga preobrnil ter steni preprečil, da se ni potopil. Na sredi je postajala v tem času poveljni manj silovita in je že prevladovala plima, a še vedno je bilo videti brezumno početje spuščati se v boj z razjarjenim elementom. Glavna ulica v vasi je bila izpremenjena v deročo reko in skoro nemogoče je bilo veslati proti toku. Kadar je poskušal to, ga je vrglo nazaj in malo je manjkalo, da se ni čoln razbil.

Vsak drugi človek bi se vrnil in bežal, če tudi, bi imel dosti poguma priti do tega mesta. Rohan pa je napol vse svoje sile. Morda je storil to raditega, ker je bilo njegovo življenje zaigrano in brez vrednosti, morda raditega, ker je njegova moč rasla z opozicijo ali pa končno raditega, ker je njegova moč rasla z opozicijo ali šati "bojazljivce", dočim si ne upajo pogumni moške nečesar. Odveslal je s čolnom na kraj deroče reke, vrgel vesla v čoln ter se pričel z rokama oprijemati podstreškov hiš. Tako je vlekel sebe in čoln ob zidu ter hitro prišel naprej za kakih petnajst ali dvajset jardov.

Ponovil je svoje napore ter vlekel čoln naprej. Počasi je dospel prav na sredino vasi. Tu je bil na srečo tok vode manj hiter in uspešnejše in hitreje je lahko nadaljeval svojo pot. Pri vsakem koraku pa je postajalo razdejanje večje in obsejnejše. Nižje hiše so bile popolnoma pod vodo in veliko se jih je že porušilo. Na nekaterih strehah so bile zbrane skupine človeških bitij, ki so klesala ter dvigala roke k nebu.

— Na pomoč! Na pomoč! — so pričeli kričati, ko so zagledali Rohana. Slednji pa je le zamahnil z roko ter nadaljeval svojo pot.

Konečno je dospel v ozko ulico, v kateri je stala hiša korporala in ves vesel je bil, ko je videl, da je hiša še cela. Voda je v tej ulici hitro drla in malo je manjkalo, da ga ni odneslo. Grozno pa se je prestrašil, ko je videl plavati po vodi par človeških trupel skoro popolnoma razgaljenih. Nasproti hiše korporala se je sesul velik skedenj in razbiti kosi so ga zelo ovirali, ko se je bližal hiši. Korporalova hiša je imela eno nadstropje in voda je segala tako visoko, da je pokrivala vrta in okna v pritličju. Soba, v kateri je spala Marcela, pa je bila še nedotaknjena.

O Bog, da je še živel! Da je le ni presenetila voda spodaj, predno se je mogla rešiti v prvo nadstropje!

Oddaljen je bil od hiše nekoliko dvajset jardov in izvanredno težko je bilo dospeti do nje. Rohan je napol vse svoje sile, kajti če bi ga odtrgalo ter bi zašel v sredino deroče reke, bi pomenilo to takojšnja in neposredna smrt.

Z največjim naporom je dospel s svojim čolnom do okna koč, ki je bila oddaljena za dve vrati od one korporala. Na tem mestu je izprevidel, da je nemogoče priti po vodi naprej. Splezal je na streho ter držal v eni roki vrvi čolna, ki je bila na srečo precej dolga. V tem položaju mu je izvrstno pomagala njegova izurjenost kot plezalec. Konečno, po velikih naporih, je dospel do strehe, katero je iskal. Zopet je zlezal v čoln ter se približal oknu v podstrešju. Ne da bi se kaj nadalje pomišljal, je skočil v sobo.

— Marcela! Marcela!

Odgovoril mu je presunljiv krik. Marcela, ki je klečala sredi sobe, je skočila na noge, prestrašena do smrti. Presenečena v spanju, je že popolnoma izgubila vsako nado na rešitev, a v svoji navzočnosti duha se je vendar vsaj deloma oblekla. Bila je bosa in basje so se ji usipali po ramenih.

— Jaz sem, — Rohan! Prišel sem te rešiti in niti trenutka ne smeja zamuditi. Pojdi!

Dočim je govoril te besede, se je hiša stresla. Marcela je zrla v svojega ljubimca kot odrevenela, kajti njegova navzočnost je bila za njo nekaj nadnaravnega, nepojmljivega. On pa je stopil par korakov naprej, jo dvignil s tal ter vlekel k oknu.

— Ne boj se! — je rekel z votlim glasom. — Rešena boš, Marcela! Pojdi!

Ni mu prišlo na misel, da bi jo nežneje pozdravil. Celo njegovo obnašanje je bilo ono moza, katerega teži vsa nevarnost trenutka. Marcela, ki je postala vsled dogodkov zadnjega časa nekoliko histerična, pa se ga je divje oklenila ter dvignila k njemu svoj bledi obraz.

— Ali si res ti? Ko je prišla poveljni, sem sanjala o tebi in ko sem šla k oknu ter videla vodovje ter slišala kričanje ljudi, hem pokleknila na tla ter pričela moliti! Rohan! Rohan!

— Pojdiva hitro! Niti trenutka ne smeja zamuditi!

Potegnil jo je k oknu ter ji pokazal čoln, ki je bil privezan spodaj. Nato jo je prosil, naj se ravna po njegovih navodilih ter napne vse svoje sile, da bo mogoče rešiti njeno življenje.

Potegnil je za vrvi, katero je držal v levici ter spravil čoln prav pod okno. Nato ji je pomagal zlesti skozi okno in v čoln. Ona ga je ubogala in dasiravno vsa prestrašena, je bila kmalu na varnem v čolnu. On je skočil za njo in kmalu je plovil čoln po deroči reki navzdol.

Bilo je vse kot bloden sen. Med plavajočim drevjem, poginjenim živino ter predmeti vsake vrste je videla Marcela poplavljenе hiše ter slišala krike ljudi, ki so klicali na pomoč. Rohan pa je z vso opreznostjo ravnal z vesli ter skrbel, da se ni čoln prehitro pomikal naprej. Večkrat stabilna v nevarnosti, da se zadene čoln v kak plavajoči predmet in čim dalje sta prišla, tem bolj se je polnil čoln z vodo. Pod vodstvom Rohana pa je Marcela metala iz čolna vodo in tako ni bilo neposredne nevarnosti, da se potopi.

Konečno sta dospela na odprto morje, preko mesta, kjer sta se spajali poveljni in plima. Močno je udarjal Rohan z vesli, v smeri proti bregu, proti mestu, odkoder je bil odšel s plavom. Tam je stala množica možkih in žensk, opremljena s pištolami in svetilkami in pripravljena, da ju sprejme.

Rohan se je trenutek pomišljal, nato pa pognal čoln proti bregu.

— Skoči ven! — je zaklical svoji spremljevalki.

Marcela je skočila na breg in v istem trenutku se je nahajala v objemu svoje matere, ki je s solzami v očeh zahvaljevala Boga za čudovito rešitev. Presenečen in ves izven sebe, je stal korporal poleg svojih nečakov ter zrl na temno postavo Rohana.

Predno je mogel kdo izreči kako besedo, je Rohan že odrinil od brega.

— Stoj, Rohan Gwenfern! — je zaklical neki glas.

Rohan se je vrnal v čoln.

— Ali ni med vami nobenega moža? — je zakričal, — da stojite tam prestrašeni in onemogli? Tam zunaj je še veliko žensk in otrok, ki umirajo počasne smrti. Jan Goron.

— Tu! — je odvrnil glas iz skupine.

— Poveljni pada, a hiše se še vedno podirajo. Pojdi z menoj in našla bova čolne.

— Tako! — je rekel Jan Goron. Prišel je bresti po vodi ter zlezal v Rohanov čoln. Marcela je nalahno zakričala, ko sta oba odveslala v smeri proti vasi.

— Bog mi odpusti! — je zamrmral korporal. — Pogumen človek je!

Plima se je pričela hitro umikati osep. Dasiravno je bila vasi še vedno pod vodo, se vendar valovje ni več dvigalo. Kljub temu pa se je nadaljevalo razdejanje in oni, ki so ostali še živi v vasi, so bili vsaki trenutek v nevarnosti.

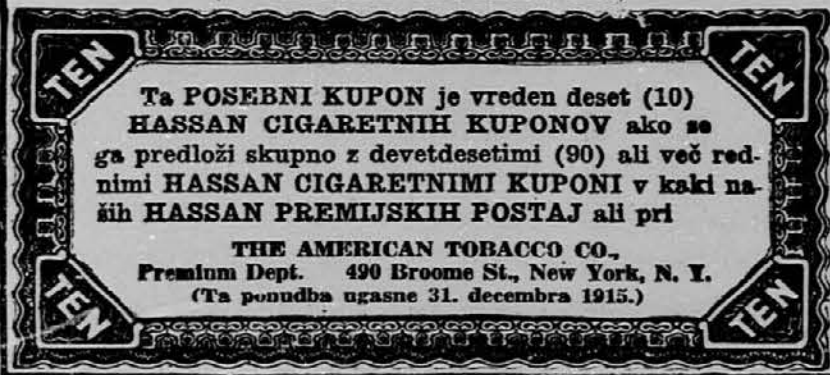
S pomočjo Jan Gorona je Rohan kmalu našel par ribiških čolnov. Skočila sta v enega ter pustila prvega. S pomočjo vesel sta se kmalu vrnila na breg ter vlekla za seboj drugi čoln. Vse ju je navdušeno pozdravljalo, ko sta prišla k bregu.

Ne oziraje se na svoj položaj, je prevzel sedaj Rohan poveljstvo. Našlo se je vesla in kmalu sta bila oba čolna polna mož, ki so veslali v smeri proti vasi. V sprednjem delu enega teh čolnov je sedel Rohan ter navduševal in vodil svoje ljudi.

Kar je sledilo sedaj, je bila le ponovitev tega, kar je bil doživel Rohan preje sam. Poplava je izgubila sedaj veliko na moči in možem ni bilo posebno težko veslati po ulicah vasi. Kmalu sta bila čolna polna žensk in otrok, ki so bili vsi onemogli. Spravilo se jih je na breg in rešili so se vrnili v vas, da nadaljujejo z delom.

(Nadaljuje se.)

ZASTONJ deset (10) HASSAN kuponov (IZREŽITE TA KUPON)

Velika vojna mapa

vojskujočih se evropskih držav.

Velikost je 21 pri 28 palcih.

Cena 15 centov.

Zadej je natančen popis koliko obsega kaka država, koliko ima vojakov, trdnjav, bojnih ladij i. t. d.

V zalogi imamo tudi

Stensko mapo cele Evrope \$1.50.

Veliko stensko mapo, na eni strani Združene države in na drugi pa celi svet, cena \$1.50.

Zemljevid Primorske, Kranjske in Dalmacije z mejo Avstro-Ogrske s Italijo. Cena je 15 centov.

Pri nas je dobiti tudi velike zemljevide posameznih držav, kakor naprimer od Italije, Rusije, Nemčije, Francije, Belgije in Balkanskih držav. Vsi so vezani v platno in vsak stane 50 centov.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

Najmodernejša TISKARNA

"GLAS NARODA"

Izvršuje vsakovrstne tiskovine po nizkih cenah,

Delo okusno. Izvršuje prevode v druge jezike.

Unijsko organizirana.

Posebnost so društvena pravila, okružnice, pamfleti, ceniki itd.

Vsa naročila pošljite na:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI IN NAJCENEJŠI DNEVNIK.

NAZNANILO.

Cenjenim naročnikom v Michiganu, Wisconsinu in Minnesoti sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik.

Mr. OTO PEZDIR,

ki je pooblaščen pobirati naročila in izdajati tozadevna potrdila. Upravišтво "Glas Naroda".

Prosti nasvet in informacije priseljencem.

"The Bureau of Industries and Immigration" za državo New York varuje in pomaga priseljencem, ki so bili osleparjeni, oropani ali s katerimi se je slabo ravno.

Brezplačno se daje nasvete priseljencem, kateri so bili osleparjeni od bankirjev, odvornikov, trgovcev z zemljišči, prodajalcev parobrodskih listkov, spremljevalcev, kašipotov in posvetnikov gostila.

Daje se informacije v naturalizacijskih zadevah: kako postati državljan, kjer se oglašati za državljanske listine.

Sorodniki naj bi se sestali s priseljenci na Ellis Islandu ali pri Barge Office.

DRŽAVNI DELAVSKI DEPARTAMENT
(State Department of Labor)
BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION.

Urad v mestu New Yorku: 20 East 29th St., odprt vsaki dan od 9. ure zjutraj do 5. popoldne in v sredo sveder od 8. do 10. ure.

POZOR ROJAKI!

Najbolj uspešno načelo za zmanjšanje in močnejše laze, kakor tudi za močnejše brke in brade. Ako se rabi to mazilo, zmanjšuje v 6 tednih krasni gosti in dolgi lasi, kakor tudi močnim krasne brke in brade in nebo do odpadati in ne osiveli. Revmatizem, kosti ali trganje v rokah, nogah in krčju v 8 dneh popolnoma ozdravim, rane, opekline, brule, ture, krasne in grube, polne noge, kurje oči, bradavice, ozlebine v par dneh popolnoma odstranim. Kdor bi moral odpraviti brez uspeha rabi, mu jamčim za \$5.00. Pišite takoj po cenik in knjižico, pošljem zastoj.

JAKOB WAHČIČ,

1602 E. 64th St., Cleveland, Ohio.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonij-skih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

na 20tih straneh in vsaka stran je 104 pri 134 palca velika.

Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov

na 5 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev.

Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev držav in posameznih mest. Ravno tako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v znakmah in natančen naslov in mi vam takoj odpošljemo zaželeni atlas. Pri večjem odjemu damo popust.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

NAJBOLJŠA

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA

Prirejena za slovenski narod, s so-deloivanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Cena v platnu vezani \$1.00. Rojaki v Cleveland, O. dobe isto v podružnici Fr. Sakser, 1604 St. Clair Ave., N. E.

Compagnie Generale Transatlantique

(Francoska parobrodna družba.)

Direktna črta do Havre, Pariza, Svica, in mesta in Ljubljano.

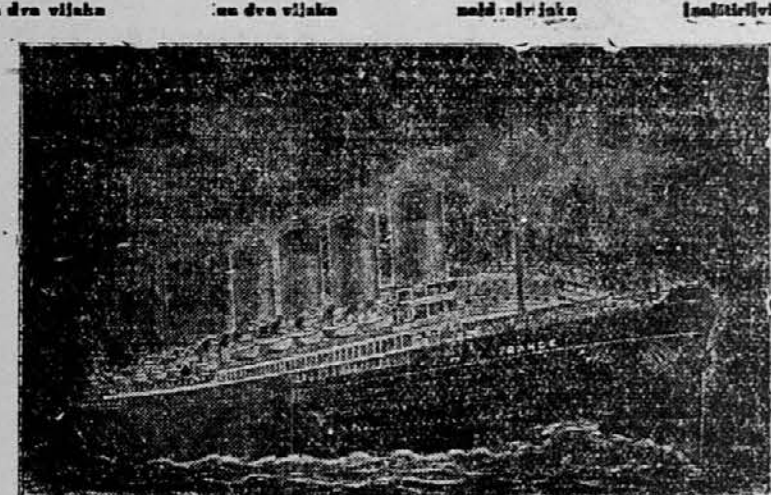
Fotograf parniški

"LA SAVOIE"

"LA SAVOIE"

"LA LOIRE"

"LA FRANCE"

Fotograf parniški

"Chicago", "La Touraine", "Rochambeau" in "Niagara"

Glavna agencija: 19 STATE STREET, NEW YORK

corner Pearl St., Shesbrough Building.

Poštali parniki odplujejo vedno ob sredah in pristanišča New York, N. Y.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepiral, da dosepejo denarne pošiljave tudi sada, zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljave v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

100 K velja sedaj \$16.00 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.